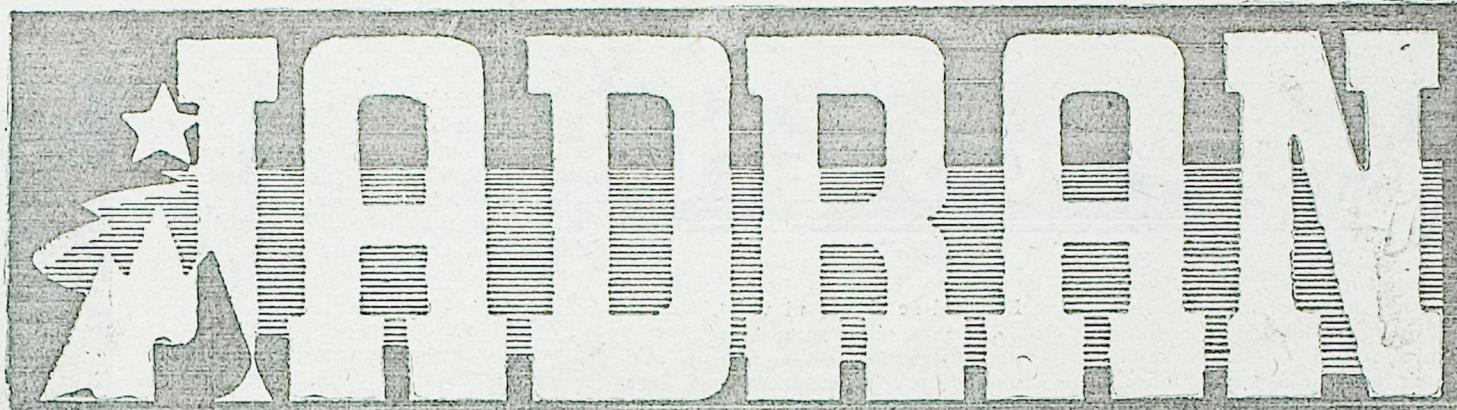

Ureja uredniški odbor — Odgovorni urednik Ivan Renko — Tiska tiskarna v Jadranu — Vsi v Kopru — Naslov uredništva in uprave: Koper, Saniorjeva ulica st. 26, telefon 170, poštni predel 2 — Celotna naročnina 500 dinarjev, poletna din 250, četrteletna pa din 130 — Tekoči račun pri Narodni banki v Kopru št. 657-T-162 — Rokopisov ne vračamo

LETNO IV. ŠTEV. 27

Koper, petek 1. julija 1955

POSAMEZNA ŠTEVILKADIN 10

PRVA MLADINSKA KONFERENCA OSK KOPER

NOVE NALOGGE MLADINE V KOMUNAH

V sindikalnem domu v Izoli je bila v nedeljo 26. junija prva konferenca Ljudske mladine Slovenije koprsko komunalne skupnosti. Prisostvovalo jih je 110 delegatov iz vseh treh okrajev. Kot gostje so se je udeležili Mirtič Franček, predsednik CK Mladine, Jakopič Albert, sekretar okrajnega komiteja ZKS, Kolenc Crt, predsednik okrajne zveze Partizana in drugi predstavniki oblasti in množičnih organizacij.

Prvo poročilo o delu mladinskih organizacij je imela predsednica Okrajnega komiteja Ljudske mladine Marija Vogrič. Razčlenila je probleme 71 osnovnih organizacij, v katerih je včlanjenih 1891 mladinc.

Največ prostora v svojem poročilu je posvetila tovaršica Vogričeva problemom vajeniške mladine. V Postojni in Ilirske Bistrici sta vajeniški šoli z 200 vajenci, razen tega je pa v Ilirske Bistrici še šiviljska šola s 50 dekleti. Med najboljšimi aktivimi vajencev v okraju je postojanski. Njihova vajeniška šola je priredila več izletov: v Litostroj, tovarno pohištva v Novi Gorici, obiskali so ljubljanský Dramo in Opero ter zagreški velesejem. Največji uspeh je pa brez dvoma v tem, da so začeli vajenci razmišljati o svojih pravicah in se zanje boriti. Dokaz temu so med drugim pritožbe podjetij, ki tarnajo, češ da jim je šola vajence čisto upokvarila.

Na vas so skušali prodreti z gospodinjskimi, izobraževalnimi in strokovnimi tečaji, ki so se v raznih krajih Slovenije dobro obnesli. Tudi kulturno-prosvetno življenje je bilo v lanskem letu dokaj živahno. Največja manifestacija kmečke mladine je bil pa prvi komunski festival v Postojni, ki je bil v nedeljo 19. junija.

Na podeželju danes ni težko opaziti žalostnega dejstva: kmečka mladina se sramuje svojega poklica. Kmečke zadruge, ki so poklicane, da približajo in vzbude v mladini veselje do kmečkega dela, niso nadile v tej smeri skoraj ničesar. Na to nenavezanost na zemljo opozarjajo tudi pobegi preko meje, zlati v občinah Knežak, Pivka, in Ilirska Bistrica. Mnogo so razmišljali o najuspenejših prijemih, da bi to zajezili. Rešitev pa je prišla tako rekoč sama od sebe, resno o tujini so prinesli domov vračajoči se ubežniki.

Najboljša je bila pa šolska mladina, posebno dijaki postojanske gimnazije. Srečujemo jih v vseh organizacijah, prav tako so pa delavni tudi v svojih lastnih društvih. Preteklo leto so vodili Mladinsko univerzo, s kulturno prosvetnim društvom so dosegli lepe uspehe, prav tako uspešni so bili kot fizikturniki, saj sta njihovi odbojkarski ekipi zmagali na tekmovanju primorskih srednješolcev, ki je bilo pred kratkim v Kopru.

Poročilo o delu, težavah in uspehih mladine na Koprskem je prebral Rugerij Novak.

Eno izmed vprašanj, ki se ga bo moral mladinska organizacija lotiti resneje, je skrb za vajeniško mladino in delavsko. V ta namen so v preteklem letu organizirali več posvetovanj. Diskusija je pokazala, da so delavski sveti in upravni odbori precej ravnodušni do strokovnega in vsestranskega dviga mladih ljudi. Govornik je tudi priznal, da se je mladinska organizacija premalo zanimala za njihove probleme, tako da je bil njen vpliv na delavsko mladino skoraj neznaten. Kljub vsemu so pa dosegli oprijemljivi uspehi: nekatera podjetja so poslala

svoje vajence na razne tečaje in v strokovne šole.

Dvig kmetijstva in kmečke mladine je na koprskem še vedno problem, ki zahteva mnogo trdega dela. Za strokovno usposabljanje so poskusili s kmetijskimi tečaji, ki se pa niso obnesli. Morda bi v tem primeru pomagali izčiti na vzorna kmetijska posestva.

Tov. Novak se je dotaknil tudi vprašanja visokošolske mladine, ki jo je lahko štipendirala nekatera podjetja.

Tudi Alojz Iranče, ki je dal poročilo o delu mladine sežanskega okraja, se je dotaknil perečih problemov kmečke mladine. Organizirali so več kmetijsko nadaljevalnih tečajev, ki pa tudi v sežanskem okraju niso imeli zaželenega uspeha. V tem pogledu bi morale prisločiti na pomoč tudi ostale organizacije, predvsem pa učiteljstvo.

Sedaj je v okraju 78 kulturno-prosvetnih društev, ki imajo približno 1.700 članov. Med vsemi društvami se je lani najbolj odlikoval

MKUD »Srečko Kosovel« gimnazije v Tomaju. V okraju deluje 15 knjižnic in 8 ljudskih univerz. Ne smemo prezreti tudi prizadevanj Rdečega križa, ki je pozimi organiziral tečaje za zdravstveno vzgojo ženske mladine. Vendar se omejuje vse to delovanje v glavnem le na Kras, medtem ko je vladalo v Istri skoraj popolno mrtvilo. Mladince, ki imajo veselje do kulturno-prosvetnega dela, bodo postali na razne tečaje, kot pevovodske, dramatske itd.

Sledil je referat o vlogi mladine v komunah, ki ga je prebral Ivančič Francek. Poudaril je, da se s to konferenco formalno združijo mladinske organizacije vseh treh okrajev v eno celoto, da bi z nadaljnimi napori se bolj uspevale in nadaljevale zgodovinsko pot SKOJ in združevale napredne mladince.

Kulturno in društveno življenje mladine na našem področju je bilo precej razgibano. Ena izmed večjih manifestacij je bil hrvaško-slovenski mladinski festival v Kočevju (Nadaljevanje na 3. strani).

PRAZNIK RUDARJEV

V nedeljo praznujejo rudarji Slovenije svoj Dan rudarjev. Vsi rudarji, vsi rudarski revirji bodo slavnostno proslavili tretji julij, ki je po vojni postal njihov praznik. Šele po vojni — zakaj v starri predpripravi Jugoslaviji protiljudska oblast ne bi dovolila takega praznovanja. Ta njihov dan je pravzaprav održal tistič časov, oziroma spomin nanje, spomin na težke čase, ko slovenski rudarji niso mogli ne živeti in ne umreti. Za svoje težko delo ob nezmožnih delovnih pogojih so prejemali sramotno berarski zasluzek. To ni bilo samo v zasavskem rudarskem rajonu, marveč po vsej Sloveniji. Medtem ko so se razniki klerikalni in nacionalistični veljaki kopali v denarju, ko je tuji kapital izkorisčal žulje našega delovnega človeka, ko je na primer direktor Trboveljsko premogokopne družbe, čestokrat Franco, imel šestdeset tisoč dinarjev mesecne plače — tedaj so rudarji, ki so za to družbo garanti, prejemali komaj toliko, da niso umrli od lakote. Njihove družine so stradale z njimi vred, otroci so bili prisiljeni, da so skrivaj pobirali v izpiralnikih in drugod odpadni premog, da so ga prodajali ali rabili do-

ma — zakaj tudi to jim je bilo strogo prepovedano. Bila je to kulturna in socialna sramota za tedanji svet — toda nihče se ni zganil, da bi se to nekako popravilo. Tuji kapitalisti so si meli roke in od časa do časa »odrinili« kakšen tisočak domačim vlastodržcem, ki so z bajonetni držali v šahu nesrečne rudarje, da se morda le ne bi kdaj uprli silovitemu izkorisčanju.

In končno kljub vsemu rudarjem ni preostalo drugega kot upor. Ne oborožen upor — za to je bila delavska organizacija še prešibka, ker tudi sicer niso bili dani niti najmanjši pogoji za to — vendarle upor, ki je svetu pokazal, v kakšni bedi žive slovenski rudarji. Edina oblika takega delavskega upora, ki je delodajalce še nekako prizadela, ker so bili neposredno zaradi izgubljene produkcije prizadeti njihovi žepi, je bila stavka. Čeprav so oblastniki tedaj Jugoslavije z vsemi silami pregnali in skušali s pomočjo policije, žandarjev in soldateske že v kali zatreti vsak poizkus delavskega gibanja in zlasti stavku, so vendar bili delavci že toliko zreli in organizirani, da se niso v boju za boljše živiljenjske pogoje, oziroma za svoje in svojih družin živiljenjski obstoj na sploh, ustrasiли nobenih zaprek. Tedaj so padale tudi žrtve, delavska krije rošila rodno zemljo, upor je pognal konarine in se razširil, da so se hitro vznemirili tudi sicer neusmiljeni ravnarji po tovarnah in rudnikih in pristali na delavske pogoje.

Tako je bilo tudi z rudarji leta 1934. Tretjega julija so začeli zaradi opisanih krivic s splošno stavko rudarji v Zagoru in vsem zasavskem revirju. To ni bila navadna stavka, kot jih je na tisoče v kapitalističnem svetu in se tudi kmalu pozabijo. Bila je stavka, ki ni razburila same Slovenije, marveč se je njena zgodboda raznesla daleč preko njenih meja. Rudarji so se namreč zaprli v rudnik in začeli s stradanjem. Objavili so glavno stavko in izjavili, da raje vti pomrejo v rudniku, predno bi šli na delo, če delodajalci ne ugodijo njihovim zahtevam po minimalnem zvišanju zasluzka. Vsi ukrepi protidelavske in protiiludske oblasti niso pomagali — rudarji so ostali trdni in so pripeljali stavko do zmagovaltega konca. Cloveške pijavke iz velikega poslopanja v nekdanji Gledališki ulici v Ljubljani so bile prisiljene ugoditi zahtevam stavkočih rudarjev in jim zvišati plače. Bilo je sicer majhno povisjanje, zato pa je pomenilo za vse delavski razred ogromen moralni uspeh. Zaupanje v lastne sile se je visoko dvignilo in tretji julij se je že kot pojem in spomin na nekaj velikega globoko vtisnil v zavest slovenskih rudarjev in vseh delavcev.

Zato je tretji julij poslej veliki praznik slovenskih rudarjev. Velike izkušnje, ki jih je ta dan rodil, so bile zvezda vodnica slovenskim rudarjem tudi v poznejših časih. Nauje so mislili, ko so med veliko domovinsko vojno uresničevali vse tisto, za kar so se že poprej borili sami ali njihovi predniki. Uresničevali so proletarsko revolucijo. Tudi po izgonu okupatorja iz naše domovine so nadaljevali s svojim delom za zmagoviti zaključek delavske stvari in so dali ogromen doprinos k graditvi socializma. Njihova prva skrb v slobodni domovini pa je bila, da so uzakonili tretji julij kot svoj veliki praznik, ki bo še pozne rodove spominjal na zmagovito borbo slovenskih rudarjev.

Rudarji po vsej Sloveniji in z njimi tudi naši v Sečoljah v koprskem okraju, ki tudi pravkar žanjejo sadove svojega neuromornega dela na obnovi rudnika in začetka obratovanja — vsem ob njihovem prazniku tudi na topel pozdrav!

Sprehod PO SVETU

Najpomembnejši politični dogodek minulega edna je bil vsekakor zaključek plenarnega zasedanja Organizacije združenih narodov. Sam potek zasedanja s številnimi izjavami najvidnejših svetovnih državnikov o njihovi priravenosti stvarni miru in sodelovanju med narodi, je vili človeštvu veliko upanje, da prihaja do dejanske pomiritev v svetu. Jubilejno zasedanje OZN je kakor ono prvo pred desetimi leti prineslo svetu veliko olajšanje, kakor da ni vmes toliko težkih let hladne vojne in živčne napetosti. Ob koncu zasedanja je bila izdana mirovna deklaracija, s katero so vsi sodelujoči člani poudarili svojo skupno odločnost, da bodo bodoče robove obvarovali vojnih grozot. Cilj, po katerem teže narodi, je mir, slonečna na načelih varnosti, pravice in prijateljstva med narodi, na načelih, izraženih v Ustanovni listini. Deklaracija izraža upanje, da bo prišlo do razročitve in da se bodo tako sproščena sredstva uporabila za zboljšanje življenskih pogojev.

Prispevek k stvari miru in mednarodne stabilnosti imenuje svet tudi konferenco treh zahodnih veleposlanikov v Beogradu s predsednikom Državnega sekretariata za zunanje zadeve. Na sestanku so bili izmenjeni pogledi na razna mednarodna vprašanja. Razgovori so samo potrdili pravilno politiko Jugoslavije. Sestanek je bil eden od mnogih posameznih in skupnih posvetovanj med predstavniki treh zahodnih sil in jugoslovanske vlade.

Nekatere kroge v svetu je precej presenetila novica, da bo predsednik Tito obiskal Sovjetsko zvezo. Povablji so ga najvišji sovjetski predstavniki ob zadnjih razgovorih v Beogradu. Predsednik Tito je povabilo sprejel.

V četrtek je prispel na obisk v našo državo indijski predsednik vlade Jawaharlal Nehru. Prispel je iz Avstrije, kjer je prav tako bil na uradnem obisku, pred tem pa je bil tudi na Poljskem. Predsednik Nehru vraca s tem obisk predsedniku Titu, ki je bil pred šestimi meseci v Indiji. Glavno mesto Jugoslavije je pripravilo visokemu

KUALALUMPUR. Poveljstvo malajskih upornikov je poslalo vladni pismo, v katerem ponuja pogajanja za prekinitev državlanske vojne. V pismu pravi, da je treba preklicati izredne zakone in ukrepter zajamčiti pravico ljudstva do svobodnih, demokratičnih volitev. V pismu terja tudi takojšnje sklicanje konference zapremirje. Na koncu pravi, da britanskim oblastem ni uspelo zatrepi upora, ki traja že več kot 7 let.

PREJŠNJI CETRTEK JE BILA V LJUBLJANI TISKOVNA KONFERENCA, NA KATERI JE TOVARIS VIKTOR AVBELJ, CLAN IZVRSNEGA SVETA LRS, ODGOVARJAL NA VPRASANJA NOVINARJEV O STANJU NASEGA KMETIJSTVA IN O UKREPIH ZA DVIG KMETIJSKE PROIZVODNJE. KONFERENCI SO PRISOSTVOVALI TUDI CLAN IZVRSNEGA SVETA LRS STANE KAVCIC, ORGANIZACIJSKI SEKRETAR GO SZDL SLOVENIJE FRANC KIMOVEC — ŽIGA, CLAN GO SZDL FRANCE PEROVSEK IN LJUDSKI POSLANEC JOZE INGOLIC.

Tovariš Avbelj je vprašanja, ki so jih postavili novinarji iz vse Slovenije, razdelil na tri grupe. V naslednjem objavljam nekaj glavnih misli iz njegovih odgovorov na vprašanja.

Med drugimi zveznimi ukrepi v našem gospodarstvu je letos v našem družbenem planu izdatno zastopano zlasti kmetijstvo. Tako znaša zvezni investicijski sklad za kmetijstvo v tem letu 16 milijard dinarjev. Po razpisu kreditov je bilo prijavljenih okrog 2000 zahtevkov za nad 18 in pol milijarde dinarjev. Vendar je letos od teh 16 milijard mogoče izkoristiti komaj 5 milijard din, ker so drugo transke, odobrene že v lanskem letu za izgradnjo večjih kmetijskih objektov v državi.

Iz vse Slovenije so kmetijske gospodarske organizacije vložile za 666 milijonov din zahtevkov. Slovenija se je lahko potegovala samo za kredite za nova kmetijska posestva in delno za objekte za ra-

gostu navdušen sprejem, kakor ga Beograd še skoraj ni videl.

Naša zahodna sosedje spet stresa notranja kriza. Kot je bilo pričakovati, se ministriški predsednik Scelbi ni mogel obdržati, ko so mu republikanci odtegnili podporo v parlamentu, izdala pa ga je še celo lastna stranka. Pogajanja za sestavo nove vlade vodi zdaj levi demokristjan Antonio Segni. Vse kaže, da bo s svojo agrarno politiko naletel na največje težave pri doseganju vladni koaliciji med liberalci in republikanci. Predsednik republike Gronchi je za zdaj zaujal Segniju samo pogajanja za sestavo vlade in ne še mandata, kar kaže, da rešitev vladne krize ni že takoj pred vratimi.

V Afriki še vedno vre. Zdaj so poizkusili atentat tudi na predsednika republike Liberije Tubmana. V Monroviji je prišlo ob tej priložnosti do strelnjanja in so bili trije policijski častniki ubiti. Tudi nemiri v Alžiru še vedno trajajo.

V Londonu so že skoraj mesec dni sovjetsko-japonski razgovori. Državi se pogajata za normalizacijo odnosov. Tako bo tudi po ustresem začetku teh razgovorov spravljen s sveta še en vzrok za mednarodno napetost in to na najbolj občutljivem delu Daljnega vzhoda.

Prizadevanja idrijskih rudarjev za modernizacijo rudniških naprav

Ze štiri in pol stoletja kopljejo v idrijskem rudniku živo srebro. Malo je Idričanov, katerih življenje ni bilo neposredno povezano z rudnikom. Bili so časi, ko so si v idrijskih podzemeljskih rovih morale služiti vsakdanji kruh celo ženske. Težko in nevarno delo. A zasluge? Kakor so gospodarji hoteli. Njim ni bilo mar težko življenje rudarjev. Črpali so dragocene bogastvo z živimi našega delovnega človeka, za njegove delovne pogoje jim pa še mar ni bilo. Zastrupitve ob predelavi rude v živo srebro so bile malone na dnevnem redu. Najprej je podlegel oče, nato je postala »knap« še mati. V jarni je morala, da je služila sv. deci kruh. Krvavo ga je služila. Taka priovedovanja ganejo človeka.

Danes je vse to za nami. Minuli so tisti časi, ko je z idrijskim živosrebrnim bogastvom razpolagal tuje. Idrijski »knapi« je danes sam svoj gospodar, sam si kuje svojo usodo. Nič mu več ne krade sadov njegovega dela. Sam pa tudi odloča, kako bo te sadove ustvaril.

Začeli so z lastnimi sredstvi

Bodočnost idrijskega rudnika živega srebra ni tako črna, kot se pogostoma sliši. Ležišča živosrebrne rude ne bodo tako kmalu izčrpana. Po sedanjih ugotovitvah imajo zagotovljenih rezerv za okrog petnajst let, vsi znaki pa kažejo, da lahko z gotovostjo racunajo še na dobo vsaj 80 let. Nadaljnja raziskovanja bodo to dobo točneje ocenila. Pa tudi modernizacija tehnološkega procesa pridobivanja živega srebra dovoljuje izkorisčanje še takoj siromašne rude.

Na modernizacijo rudniških naprav so začeli v Idriji misliti takoj po vojni. Italija, ki je dosegla gospodarila na naših tleh, se za to ni zmenila. Izkorisčala je to bogastvo, kakor je največ mogla in za časa njenega režima so uredili v jami le sistem črpalk. Zaradi tega so seveda vse druge naprave zastarele, razen tega pa tudi ne obratujejo tako uspešno, ker so že izrabljene.

Z deli za modernizacijo so začeli šele 1951. leta. Delovni kolektiv je takrat začel z lastnimi sredstvi. Na prej so uredili v rudniku vse varnostne naprave, nato so začeli graditi novo poslopje za mehanično delavnico, umivalnico in garderobo. Ponosno stoji zdaj nova zgradba v bližini rudniške uprave in je opremljena z najmodernejšimi stroji. Tudi umivalnica in garderoba sta zelo okusno urejeni.

Nov izvozni stroj in električne lokomotive v jami

Leta 1952 so iz investicijskih sredstev uvozili iz Združenih držav Amerike nov stroj za izvoz rude,

ki je opremljen z vsemi potrebnimi varnostnimi in drugimi napravami. Ta stroj že uspešno obratuje od novembra 1953. leta pri prevozu rude iz jame. Imenujejo ga iz-

če, potem morajo biti poslopja primerno zavarovana. Vendar kljub vsem težavam je približno polovico vseh del okrog postavitev žičnice že opravljenih. Rudniški strokov-

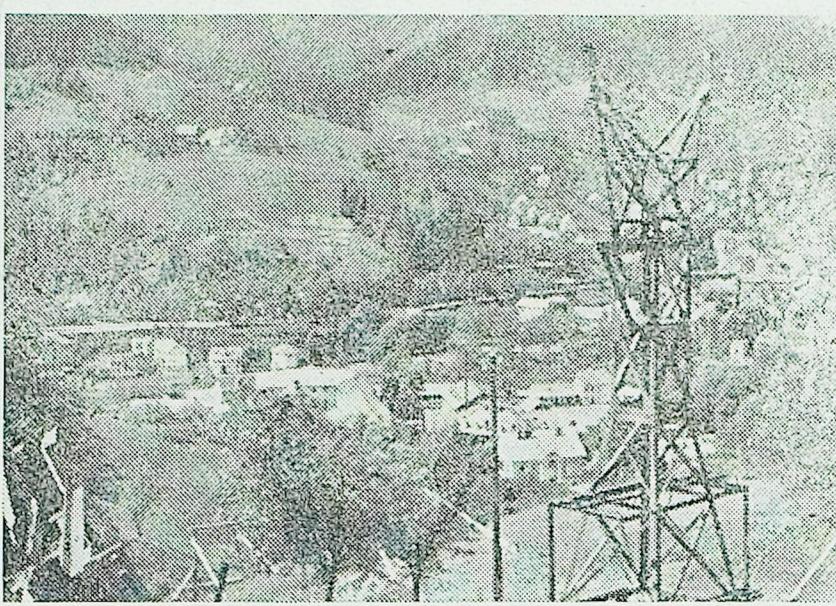
nah, velja 15 ton živega srebra na tujem trgu 130 tisoč dolarjev. Ta denar gre sedaj enostavno v izgubo. Postavitev rotacijske peči v topilnici idrijskega rudnika je torej velikega gospodarskega pomena.

Modernizacija idrijskega rudnika pa ni potrebna samo zato, ker so proizvodne naprave zastarele, pač pa predvsem zato, ker tudi kakovost rude stalno pada. Količina živega srebra v rudi je vedno manjša. Zato je potrebno poceniti proizvodnjo in jo obdržati na enakomerni višini. S povečanjem zmogljivosti predelovalnih naprav, ali bolj, z učinkovitejšo predelavo živosrebrne rude pa bo to mogoče.

Zivosrebrna ruda vsebuje sedaj do 0,40 odstotka živega srebra, medtem ko je bil včasih ta odstotek precej višji. Za časa stare Avstrije so iztisnili iz rude celo do dva odstotka živega srebra; pod Italijo pa okrog en odstotek. Nam torej ne preostaja drugo, kakor da z ustrezeno modernizacijo idrijskega rudnika obdržimo sedanjo proizvodnjo in zaposlitev v rudniku. Pa ne samo to! Bodočnost bo gotovo pokazala, da so današnja prizadevanja idrijskih rudarjev več kot upravičena, zakaj z izboljšanjem tehnološkega procesa v proizvodnji se odpirajo nove možnosti tudi za nadaljnji dvig proizvodnje.

Za boljše življenjske razmere rudarjev

Za modernizacijo rudniških naprav pa rastejo med kolektivom idrijskih rudarjev tudi težnje za

Zičnica bo speljana po obronkih hribov na desnem bregu Idrije. Na sliki žični stolp pri kotni postaji, od koder je tudi lep razgled na mesto

vozni stroj. Montirali so ga člani kolektiva brez pomoči tujih strokovnjakov. S tem strojem so nadomeščili star, neekonomičen in že nevaren parni stroj, ki je bil v obratu od 1895. leta. Zato je sedaj izvoz rude iz jame hitrejši in lažji.

Hkrati s koncentracijo celotnega izvoza rude iz jame preurejajo tudi nočranji transport v glavnih rud-

njakih pravijo, da bodo stekli prvi vagončki po žici že koncem leta.

Obenem z žičnico gradijo v neposredni bližini jaška »Delou« glavno začetno postajo žičnice, poleg rudniške uprave pa novo separacijo. Opremljena bo s stroji domače izdelave, ki jih bo dobavila strojna tovarna v Trbovljah. Predvsem so to novi drobilci, ki bodo hkrati s

**Ob 3. juliju - prazniku rudarjev naše republike
čestitamo vsem rudarjem naše domovine in vsem delovnim ljudem ter jim želimo mnogo uspehov!**

**Kolektiv
Rudnika živega srebra
Idrija**

niskih rovih. Po jamskih železniških tarih so morali do nedavnega z rokami porivati naložene »hunte« z živosrebrno rudo do izvoznega sledišča. To pa je bilo za rudarje zelo naporno delo. Saj si lahko zamišljate, kako vse to izgleda v podzemlju. Razen tega pa je bilo to zelo nevarno in ni čudno, če so bile nesreče pri tem delu zelo pogoste. Na glavnih progah v podzemeljskih rovih sedaj vozijo akumulatorske električne lokomotive. »Knapom« se ni več treba mučiti z vagončki. Sicer to še ni uvedeno, po vseh predelih jame, vendar upajo, da bo že letos. Lokomotive so rentabilnejše in uspešno nadomeščajo delovno silo.

Zivo srebro po žičnici nad Idrijo

Zaradi razbremenitve naraščajočega prometa po mestnih ulicah Idrije, predvsem pa zaradi modernizacije in hitrejšega prevoza živosrebrne rude, so že koncem preteklega leta začeli postavljati žičnice. Staro cestno železnično, ki nepristopno dela že od leta 1962, pa bodo upokojili. Tudi zaradi nove separacije, ki bo imela večjo zmogljivost od sedanje, je žičnica neophodno potrebna.

Zičnica bo speljana od jaška »Delou« do nove separacije in topilnice blizu rudniške uprave. Dolga bo tišočto metrov. Speljana bo po obronkih hribov na desnem bregu Idrije vzdolž rudniških poslopij.

Težko je bilo izbrati prikladno traso za napeljavno žičnico. Ozemlje naokoli je zelo gosto naseljeno. Taka naprava pa po tehničnih predpisih ne sme biti speljana nad zgradbami. Ce pa to ne gre druga-

čiščenjem živosrebrne rude to tudi klasičirali po kakovosti in zahtevah topilniških peči. Po dograditvi vseh naprav bo pri separaciji in žičnici zaposlenih skupaj le 12 ljudi, medtem ko opravlja zdaj to delo 30 in celo več delavcev.

Ena peč namesto osem

Med velika dela, ki jih bodo v zvezi z modernizacijo opravili v idrijskem rudniku živega srebra, je vsekakor najvažnejša zamenjava topilniških peči. Sedanje jaškaste peči so za nove razmere v idrijskem rudniku zastarele. Ruda, ki jo topijo v teh pečeh, ni popolnoma izkoriscena. Zato so se odločili za nekaj novega. Zamenjali bodo osem teh peči z eno samo. To bo rotacijska peč, ki bo v enem dnevnu predelala toliko hude, kolikor je danes predela osem jaškastih peči. Obdržali pa bodo zaenkrat tudi »Spirko«-ve presipne peči, katerih skupna zmogljivost je 310 ton rude dnevno. Te bodo še nadalje delale, razen če bodo gospodarski računi prikazali, da se izplača tudi te peči nadomestiti z modernejšimi.

Uspeh in napredek ni samo v vsem tem, da bo delo teklo hitrejše. Ruda, ki jo bodo predelovali v rotacijskih pečeh, bo za 20 odstotkov boljje izkoriscena, kolikor je sedaj v starih jaškastih pečeh. Pri isti količini rude predvidevajo, da bodo z novo pečjo pridobili letno blizu 15 ton živega srebra več. To se pravi, da bo nabava in gradnja nove peči, ki bo stala 320 milijonov dinarjev, izplačana že v dveh letih redne proizvodnje, ne da bi bilo pri tem potreben predelati le toto rude več kakor sedaj. Ce računamo namreč po današnjih ce-

svetljava in prav tako vodna napeljava. Zato nameravajo že letos uporabiti 10 milijonov dinarjev za popravilo sedanjih rudarskih stanovanj. Vse to je seveda odvisno od učinka njihovega dela, ker morajo za te svrhe sami ustvariti potrebna sredstva.

Gradbeno podjetje »Zidgrad« v Idriji je za rudarje že dogradilo lepo število novih stanovanjskih blokov. To seveda še ne zadošča vedno večjim potrebam. Rudniška uprava namerava že letos investirati nad 20 milijonov dinarjev za nova stanovanja rudarjev. Glede na potrebe je sicer vse to še vedno premalo. Vendar vsega hkrati le ni mogoče, treba bo prej uresničili načrt o modernizaciji rudnika. Za zdaj je prva skrb rudniške uprave, da delovni kolektiv z vsemi razpoložljivimi močmi pridobi čim več živosrebrnega bogastva za splošne potrebe in koristi skupnosti.

G. Baruca

Na kratko

Na dunajskih pogajanjih so se predstavniki slovenske in avstrijske zunanje trgovinske zbornice sporazumieli razen o seznamih blaga za kompenzacijo menjava na celovškem velesejmu, ki bo sredi avgusta, tudi o povečanju vrednosti izmenjave. Vrednost te izmenjave bo 11,3 milijona šilingov, ali dvakrat več kakor druga leta, saj bodo letos na velesejmu v Celovcu sodelovala tudi podjetja s Hrvatske.

*

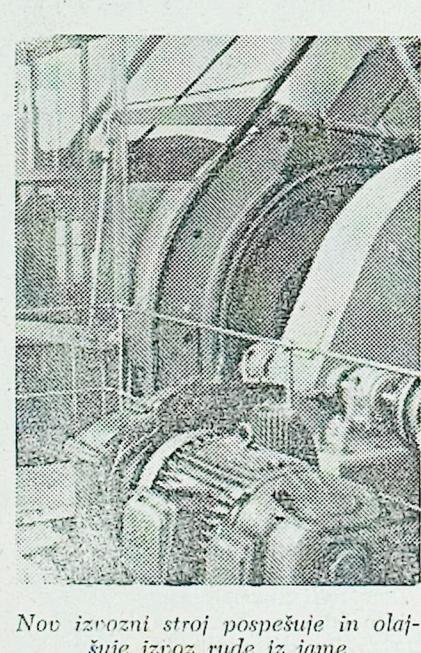
V Beogradu so končali razgovore naši in italijanski strokovnjaki o ribolovu na Jadranu. Skupno poročilo, ki zajema glavne sklepe 15 skupnih sej, poudarja, da sta se delegacije več ali manj v glavnem sporazumeli o stanju, pogojih in problemih ribolova na Jadranu. Prav tako najača poročilo, da je bil dosežen sporazum tudi glede na bodočo racionalno izkorisčanje mednarodnih voda. To sporilo bo služilo obema vladama za pogajanja in dokončen sporazum o ribolovu.

*

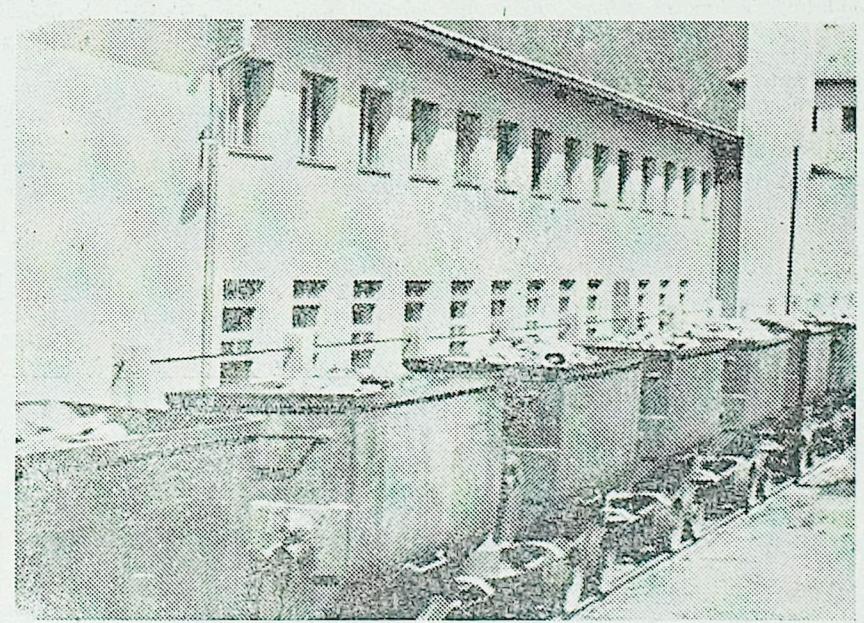
Blizu Novega Pazara grade tekočilstino tovarno za izdelke iz bombaža in viskoze. Tovarna bo imela najmodernejše stroje in naprave za predilnico in tkalnico ter bo delala vse sama od pripravljanja surovin do izdelkov. Gradbeni dela bodo končana ta mesec, montiranje strojev pa do konca leta. V začetku prihodnjega leta bo že začelo poskusno obratovanje. V novi tovarni bo zaposlen kakih 600 delavk, ki bodo delale v treh izmenah.

*

V primerjavi z lanskim letom bo kombinat gume in obutve »Borovo« letos znatno povečal izvoz. Že v prvih štirih mesecih je izvozil gumijaste obutve za 52 odstotkov, usnje pa za 43 odst. več kakor lansko leto. Največ usnjenih čevljev gre v Belgijo in na Švedsko, nekaj pa tudi v ZDA; gumijastih pa v Sudan, Iran in Belijski Kongo.

Nov izvozni stroj pospešuje in olajšuje izvoz rude iz jame

Naloženi »hunti« z živosrebrno rudo zavirajo promet po mestnih ulicah. Zadaj: zgradba nove mehanične delavnice idrijskega rudnika

Slovenska gimnazija v Kopru stopa v drugo desetletje

Na Slovenski gimnaziji v Kopru smo pred nekaj dnevi začeli deseto šolsko leto. To je za šolo pomemben jubilej, o katerem bo treba še obširnejše govoriti in ki ga bomo morali še v tem letu slavnostno proslaviti. Bilo je že nekaj priprav za to proslavo, ki so pa zaradi objektivnih razlogov obstale nekje v sredini in se je moralno vse prenesti na jesen, ko bodo dijaki v okviru svoje mladinske organizacije bolj odločno prijeli za delo ter s pomočjo svojih učiteljev dobrojno proslavili 10-letni obstoju svoje šole.

Sicer so se dijaki koprske gimnazije z dokaj pestrim in kvalitetnim programom udeležili tekmovanja, ki ga je ob 10-letnici osvoboditve naše domovine priredil Radio Koper in pri katerem so zasedli tretje mesto. To pa zaradi mladinskega zborna gimnazije, ki še ni mogel pokazati potrebine kvalitete in se zaradi neuvežvanosti — saj je živel še pred dobrimi osmimi meseci — ni mogel kosati s starejšimi mladinskimi zbori, ki že vrsto let delajo pod vodstvom preizkušenih zborovodij.

Tudi osmošolci niso povsem držali križen rok in so postavili na oder »Kvadraturo krogov«, ki jo je naša gledališka javnost sprejela z zanimanjem in z odobravanjem. Poleg tega so osmošolci še izdali zadnjo letošnjo številko »Naše misli«, za katero so prispevali nekaj prav posrečenih sestavkov v vezani in nevezani besedi in ki so jo ilustrativno prav lepo opremili. Delo, ki so ga opravili maturanti na šoli in izven šole na kulturnem področju, bodo morali tisti, ki stopajo na njihova mesta, nadaljevati in s tem dokazati, da niso slabši od svojih prednikov.

Ko že govorimo o uspehih koprskih dijakov, ne moremo mimo natečaja, ki ga je razpisala ustanova za širjenje francoskega jezika in kulture v Parizu »Alliance française« in ki se ga je udeležilo pet višješolcev koprske gimnazije. Komisija za ocenjevanje in Beogradu, ki je pregledala pismene izdelke udeležencev iz vseh republik Jugoslavije, je ocenila izdelke koprskih dijakov kot najboljše in je vse nagradila. Prvo nagrado, osem-dnevno bivanje v Parizu s plačano vožnjo v II. razredu Orient-Expressa tja in nazaj, je prejel sedmošolec Valentin Darij, doma iz Cežarjev. Ostali dijaki pa bodo prejeli lepa knjižna dārila. To je

Prireditve naših DPD „Svoboda“

Moški pevski zbor DPD »Svoboda« iz Kopra je v soboto in v nedeljo gostoval v Tolminu in v Idriji. Na sporednu so bile naše borbene, partizanske in narodne pesmi.

Poseben uspeh in kontakt z občinstvom so dosegli pevci v Tolminu, klub neakustični dvorani. Občinstvo sicer ni bilo tako številno, kot bi ga od Tolmina lahko pričakovali bilo pa je zelo hvaležno. Pozna se pač, da Tolmin nima zmanj dobrega domačega pevskega zborna učiteljsčnikov, ki ga vodi strokovnjak prof. Maks Pirnik, in da zato o dobrem petju tudi neka razume. Glasbeniki v Tolminu so se zelo pohvalno izrazili o interpretaciji in izbiro programa našega moškega pevskega zborna.

Rudniška dvorana v Idriji je bila za koncert sicer polna, toda pri občinstvu ni bilo tistega navdušenja kot v Tolminu. Idrijčani so sprejemali veliko bolj mlačno, čeprav je zbir mogoče še bolje zapel kot prejšnji večer. V pogovoru z nekim Idrijčanom smo zvedeli, da je še zelo malo starih, ki se navdušujejo za petje, da bi osnovali svoj pevski zbor. Idrija pa je mesto, ki ima več tisoč prebivalcev.

V nedeljo dopoldne so koprski pevci obiskali tudi bolnico »Franča«.

*

DPD »Svoboda« iz Šempetra pri Gorici je preteklo nedeljo gostovalo v Prvačini z Gobčevim opereto »Hmeljska princesa«. O uspeli uprizoritvi v Šempetu, kjer so igrali »Hmeljsko princeso« petkrat v nabični polni dvorani, smo poročali že pred časom. Potez so gostovali že štirikrat v Vipavi in zdaj v Prvačini, kjer so želi prav takoj lep uspeh.

v resnici lep uspeh, na katerega so naši dijaki lahko ponosni in ki daje veliko upanja, da bo naša toliko let zapostavljena in tlačena Istra prišla prav kmalu do poštne, delavnih, naprednih in iz skromnih kmečkih domov rastočih izobraženec.

Danes šteje gimnazija v Kopru 454 dijakov; pred desetimi leti jih je bilo nekaj čez 100. In še vedno smo v istih prostorih, ki smo jih imeli takrat. Pretešno postaja za toliko število dijakov. Ni mamo dvorišča, kjer bi se lahko mladina sprostila ob prostem času, ni prostora za vse kabine, vse je natlačeno, knjig ni kam dati, profesorji se gnetejo v mali sobi, kjer je tudi učiteljska knjižnica. Mladinska knjižnica pa je v bivši samostanski mrtvašnici, tako da človeka kar zazese okrog srca, ko stopi vanjo. Učilnice niso nič boljše. Nekatere so tako tesne in mračne ter vlažne, da je človeku kar resnično žal mladine, ki mora dober del svojega življenja prebiti v teh nehygieničnih prostorih.

Ze dve leti se govorijo o novem šolskem pospolju. Bili so že krediti, pa so izginili nekam drugam. Bilo je že nešteto intervencij od strani prosvetne oblasti, staršev in šolskega odbora. Vse zaman. Komisija za lokacijo nove gimnazije še vedno išče in išče, kje naj ti stala nova gimnazija, pa ne more najti primernega zemljišča, čeprav bi se to z dobro voljo in večjo prizadetostjo lahko uredilo, kot se je to uredilo za druge mogoče manj važne objekte, kot je gimnazija.

Solski odbor na gimnaziji stalno pretresa na svojih sejah ta problem in pušča v nemar druga važna vzgojna vprašanja, ki bi jih bilo treba nujno reševati.

Naj na koncu navedem nekaj statističnih podatkov ob zaključku šolskega leta: nižjo gimnazijo je obiskovalo 373 dijakov, od teh je izdelalo razred 52,28%, v višjih razredih je bilo letos 81 dijakov, od katerih je 75,34% pozitivno ocenjenih; od vseh dijakov na šoli je 58,80% z uspehom dovršilo razred, ostali pa imajo popravne izprite ali pa bodo morali ponavljati razred.

Letos smo imeli že četrto maturu. Maturantov je bilo 17, od katerih je 12 z uspehom opravilo izpit, 5 jih pa bo prišlo na jesen na popravne izprite. Predsednik na letošnjem maturi je bil tov. prof. Alfonz Gspan, znanstveni delavec pri Univerzitetni in narodni knjižnici v Ljubljani. Ker je to bila prva matura, ki so jo naši mladi Istrani opravljali v svoji novi domovini Jugoslaviji, je tov. prof. Gspan, po govoru, ki ga je imel abiturientom, izročil gimnaziji kot spomin na ta zgodovinski dogodek bronasto spominsko kolajno, ki jo je Univerzitetna knjižnica v Ljubljani izdala ob 400-letnici prve slovenske knjige.

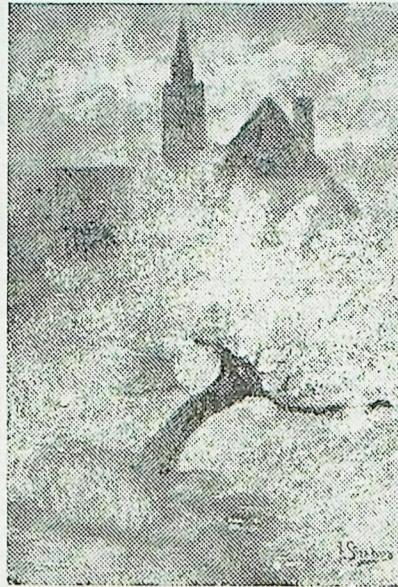
M. P.

Nekaj o Ljudski prosveti v Podragi

Prosvetno društvo »Edinost« iz Podrage je pretekli mesec uprizorilo igro »Deseti brat«. Dvakrat so ga igrali v Podragi in enkrat v Hruševju pri Postojni. Naši mladi igralci so se pri vseh nastopih zelo potrudili in so želi tudi lep uspeh. Igra je režiral in naredil sceno tov. Kopačin, pri čemer je zelo uspel.

Letos poteče 90 let, odkar so ustavili v Podragi čitalnico. Sklenili smo, da bomo ta dan primerno proslavili, in sicer bo prosvetno društvo »Edinost« v juliju ponovno nastopilo z »Desetim bratom«.

Glede knjižnice moramo še omeniti, da nima v Podragi samo lepih tradicij, ampak da jo tudi danes obiskuje lepo število članov. Od 250 članov prosvetnega društva je skoraj polovica rednih bralcev naše knjižnice. Upravni odbor nudi knjižnici vso gmotno pomoč, posebno za nabavo vseh novih knjig, ki si jih žele bralci.

Ivan Grohar: Cvetična jablanica

Branko Rudolf: Maske in časi

KRATKAKULTURNA ZGODOVINA ZA GLEDALISCA
MLADINSKA KNJIGA — LJUBLJANA 1955.

Strokovna slovenska gledališka literatura je kaj borna. Knjige, kar jih je izšlo, bi se dale naštetiti na prstih ene roke. Prvo slovensko strokovno gledališko knjigo je izdal v sredi prejšnjega stoletja Jos. Noll in še ta je bila namenjena gledališkim amaterjem. Potem dolga desetletja nič in še v času med obema vojnoma je izdal režiser Cyril Debevec svoje Gledališke zapiske. In to je tudi yse.

Ries je, da je med leti 1918 in 1941 izšlo še nekaj knjig, ki obravnavajo gledališko problematiko, a to so le memoarna dela posameznih gledaliških delavcev — Danilo Spomini, Lipah: Gledališke anekdoty, Daneš: Za vozom Boginje Taliže. Zdaj, v letošnjem letu, je izdal Osip Šest svoj »prirodopis teatra« Sezam odprti se! S tem pa mišlim, da je knjižna polica izvirne strokovne slovenske gledališke literaturre zaključena.

Nekoliko boljše in s publicistiko. V raznih revijah, časopisih in gledaliških listih posameznih gledališč so izhajali članki, ki so se ukvarjali s teatralno problematiko. Kaj vse se pri Slovencih o tem ni pisalo, razen še v predgovorih in onembah k izdajam gledaliških iger.

S knjigo Branka Rudolfa MASKE IN CASI pa se je naša gledališka literatura znatno obogatila. Sam avtor jo je podnaslovil: Kratka kulturna zgodovina za gledališča. Toda mnemja sem, da po tei knjigi ne bodo segali samo gledališki ljudje, temveč da je skoraj nujno potrebno, da se z njo seznamti vsakdo, ki mu je mar kulturni in prosvetni napredki našega ljudstva.

V obširnem ovodu obravnavata avtor tezo, da se izozreminja svet in v čem se menja ter kako spoznamo ljudi preteklih dober ter nihove običaje in navade. Nato pa že preide v konkretni teatralni kulturni zgodovini. Razpravlia, kako se je pojabil kostum na odru, kako so gledališki ljudje nekoč gle-

Okrajna konferenca Ljudske prosvete bodoče goriške skupnosti komun

V upravni zgradbi OLO Gorica je bila v ponedeljek konferenca Ljudske prosvete goriške in tolminskega okraja. Izčrpno poročilo o ljudsko-prosvetnem delu je imel tov. Mavšar, predsednik začasnega odbora goriške skupnosti komun.

V svojem poročilu je orisal vse kulturno-prosvetno delovanje od zadnjega občnega zborna do zdaj. Poudaril je, da smo naredili korak naprej v političnem izgrajevanju članstva in nekaterе lepe rezultate pri kulturnem udejstvovanju na splošno. Prav pri tem pa je bilo veliko objektivnih težav. Predvsem občutno je posmanjkanje kvalificiranega kadra. Z raznimi tečaji skušamo to vrzel ne-

kako zamašiti. Toda za uspešno rešitev potrebujemo še nekaj let. Na terenu vidimo mnogo dobre volje in veselja do dela, znati pa moramo razvoj pravilno usmeriti. Pri tem je zelo važno tudi delo naših ljudskih univerz.

Kar zadeva ljudsko-prosvetno delo na visi, je važno, da le nekaj dela in zdaj še ne more biti naša glavna skrb, kaj dela, koliko predstav ali koncertov je bilo itd. Prav tako je s predavanji. Vemo, da nam bodo v bodočnosti naša društva nudila veliko več, kot nam nudijo zdaj, toda za to jih moramo zdaj mi nuditi ponoč. O tečajih moramo pripomniti, da v večini niso dali tistih rezultatov, ki smo jih pričakovali, ker so bili nesistematični. Bodoči ljudski odbor goriške skupnosti komun čaka prav v tem velika naloga. Potrebujemo dober režiserjev, pevoden, knjižnikev. Poživiti bo treba dramsko in pevsko dejavnost in v ta namen aktivizirati vse sile. Treba bo tudi resno misliti na izgradnjo kulturnega doma v Novi Gorici, v kulturnem in gospodarskem centru bodoče skupnosti. Pri tem ne smemo zamemati dela na terenu, kajti moramo imeti dober pregled nad delom na terenu, vedeti moramo, kdo so ljudje, ki vodijo pevsko zbor, dramske skupine ali knjižnice. Če ti ljudje nimajo zadostne kvalifikacije, moramo poskrbeti, da se izpopolnijo v nadaljevalnih tečajih. V tem bomo morali biti zelo sistematični. Na koncu je tov. Mavšar poudaril, da naše zadruge posvečajo vse pre malo skrb in pomoči kulturno-prosvetnemu delu in da bi lahko veliko več pomagale.

Na konferenci so razpravljali tudi o tekmovanju kulturno-prosvetnih društv. Predlagali so, da bi pri ocenjevanju imeli več kategorij, kajti popolnoma razumljivo je, da podeželsko društvo nima takih možnosti za razvoj, kot ga ima drugo društvo v mestu. Prav tako bi bilo treba upoštevati, kako dolgo društvo že dolje in kaj vse je že naredilo v preteklosti. Posebno pa so poudarili, da bi bilo potrebno, da se tekmovanja vedno vredelijo vsa društva, ker to poživi njihovo dejavnost.

Važno vprašanje, o katerem so govorili na tej konferenci, je bilo vprašanje mladine. Naloga naših kulturno-prosvetnih društev je, da vključi v svoje vrste čim več mladine. V naše prosvetne odbore morajo priti mladi ljudje, ki bodo voljni izpolnjevati naše kulturno poslanstvo v socialističnem duhu. V nekaterih so že pokazali prav v tem lep napredok. Treba pa bi bilo to poslošiti.

Diskusija je tudi pokazala, da so naša kulturno-prosvetna društva pre malo povezana s svojim nadrejenim forumom, to je z okrajinom odborom zveze prosvetnih društev. Društva bi morala o svojih prediletih zvezati vsaj obveščati.

Poleg vse zgoraj navedenega so diskutanti poudarjali zlasti finančne težave društev, kar je predpogoji za uspešno delo, tako v mestu kot na deželi.

Udeleženci konference so še izvolili 25-članski novi odbor bodoče goriške skupnosti komun, nadzorni odbor in delegate za tretji kongres Ljudske prosvete v Ljubljani.

T. I.

Razstava otroških del v Knežaku

Dne 26. t. m. smo imeli na osemletni šoli v Knežaku razstavo otroških izdelkov. Pri otvoritvi razstave so bili poleg drugih prisotni še tov. Jerala, hačelnik tajništva za prosveto in kulturo, tov. Petrinja Danilo, predsednik okraja Sežana, tajnik in predsednik OLO Knežak, upravitelj šole in člani šolskega odbora.

Razstavljenih je bilo nad 500 deklinskih in deških ročnih del. Od 9. do 18. ure si je razstavo ogledalo okrog 600 ljudi. Vsi so priznali uspeh in napredek ročnega dela v šoli in se posebno zahvalili šolskemu upravitelju in njegovi ženi, ki sta skupno z nekaterimi učenci pripravila eno najlepših šolskih razstav v Knežaku sploh.

U.

Ivan Trošt

UTRINKI IZ ŽIVLJENJA ONSTRAN MEJE

Pismo iz devinsko-nabrežinske občine

Velika prosperiteta je odplula čez veliko, druga — majhna — je priplula v Trst čez majhno lujo. Med velikim in malim je razlika, vendar sta ti dve prosperiteti za ladi podložni, saj izhajata iz enega in istega gnezda in sta iste krvi. Daleč sta si na razen kot Washington in Rim, a vendar tudi zelo blizu in se njihovo sorodstvo obnavlja po raznih kanalih: takoj oplajajo onesmoglo plavo (ederalno-kapitalistično) kri dolarske device, tam se razkošna lira žlahta s skromnim dolarjem in tako pozivlja svoje gospodarstvo, vatikanska diplomacija, ki je pri teh in drugih vezeh sila prizadetna, jim pristavlja svoj blagoslov, čemur se ameriška počasna diplomatička zadovoljnost smehlja... Čudne reči! Zato ni pri nas sreča... Tako je ocenil položaj na tržaškem ozemlju neki naš delavec in stvar v bistvu tudi pogodi. Saj je vsakomur jasno, da misli s »prosperitetom« dejavnost tržaškega gospodarstva pod anglo-ameriško in sedanjo civilno upravo. Od prve prosperitete smo imeli mnogo več videza kot resnice, od druge imamo mnogo več: obljub je na pretek, in skrb si več od Milja do Stivana. Teh smo v zadostni meri deležni prav mi, nabrežinski vaščani. Na račun obljubljenih milijard tržaškemu gospodarstvu pa dajo same jedke. Hudomušničevi pravijo, da so jih dali na rejo in bodo skoro rojile kot čebele, drugi pa mnenja, da so jih nekje na Siciliji naložili na startarig (želivo), ki jih bo obrzal prinesla. Na uredništvo »Piccola«, da bo spet zagnal slavo novi prosperiteti...

Medtem pa bo že kakšo šlo, saj živijo ptice pod nebom, riba v morju in — ribiči brez rib v štuvanskem eulskem naselju. Kaj je, če so deležni posebne vrste materialnega in moralnega blagoslova od Rima do Trsta. To je majhna nagrada za njih poslušnost in predanost stručni tarični propagandi, ki nai služi svetilki stvari: razdoru namesto zbljanju, sovraštu namesto razumenu sodelovanju. V ta nameen je štivansko eulsko naselje premajhno in zelo po-

grejajo novo postojanko v Sesljanu. Ta zanimiva štirja je svetu že znana po imenovanju komisarja, ki je namesto naše občine izstavljal dovoljenje za gradnjo tega naselja, po zadevni intervenciji beografske vlade v Rimu. Domači pravijo o tej zadevi takole: Zanima jih Sesljan, da bi takuj skotili drugo shrapeno zaledje proti nam. Naoj so Kristovi ali Antikristovi — vsi so enaki v tem sovraštvu in bi nam radi zadavili v naši lastni hiši. Nismo nitičesar proti eulskim siromakom in jih le pomilujemo, nujnici raznobarni hujščaki pa so zločinji.

Sesljan je turistični kraj, njegova selica, prikladna za kopanje, je zaradi svoje izredne prirodne lepote tako mikavna in privlačna, da je v kopalni sezoni močno obiskana s Tržaščani in inozemci. Do lani so na zapadni, lepih in bolj prikladni obali uživali zemsko prijetnost in blagodenje dolarski, na vzhodni pa šterlinski kopali, v sredini pa civilni svet. Kako pa bo letos, bo more poročali.

Naš center Nabrežina stiči občini petelinu in se ji zelo pozna, da je že nad $\frac{1}{2}$ stoletja pod mrzlo prho. Zdi se, da od kamnoške industrije nima prisiljeno občino, da proda nad 2½ h km.

Pravnični tečaj je novi začetek in konec vseh posvetnih prizadevanj in brig. Zato jih je všeč, kdo vidijo v svoji vasi noglo rast nove stavbe, »Cassa di risparmio«. Razumemo, saj bo »darek in zaverec« služil obojim, samo ne delavnikom.

Mi se gospodarsko naglo krčimo,

Sesljan raste. Kakšna je ta prosperitet, pove ono poliščko poslopje, to podoba novega obljubljene raja. Ni dovolj ena ogromna poliščka kasarna v Devinu, niti ena v Mahinjah, potrebno je, da simbol javnega reda vohamo od blizu tudi mi Sesljanci. Cenitna pravljana kasarna s konjškim hlevom, velikim dvoriščem in obzidjem?

Za casa pokojne Avstrije je bilo na področju naše občine par orzakovnikov in se ti so v brezdelju zemlji v kralji bogu čas ter državni blagajni denar. Danes gre »število naših čuvarjev v naši občini v stotine.«

Ce bi se naša civilna uprava takoj brigala za šolsko pravoto, bi bili že davno imeli potrebitno novo

človek, prvič prihaja v London, ima strašen občutek, da se ne bo značel. London je s svojimi 800 km² površine resnično ogromno mesto. Nič ednega, če bi tu izgubili. In vendar se novodoseče laže izgubi v naši Ljubljani kot v Londonu. Res menita stvar je podzemna železnica, najmodernejsa in največja na svetu. S to podzemno železnicijo pridev v neverjeno kratkem času v vsa londonska središča in predmestja. Ko se vstopila na podzemsko postajo Piccadilly Circus, se mi je vse polno pod visokim drejem in ob reki.

Toda Hyde park je najbolj poznan po svojem govorniškem vogalu. Tu so postavljeni visoki leseni stolpici, ki ti dajo drobir, stroj, ki ti dajo pravi listek za postajo, kamor želiš potovati, in zelo zanimivo plošče, ki ti kažejo, kakšen je trenutni čas v vseh delih sveta.

Podzemna železnica razbremuje cestni promet, zmanjšuje prometne nesreče in pritrani ljudem mnogo časa. Pot, ki sem jo prevozil z avtobusom v ur in pol, sem s podzemno železnicijo prevozila v 20 minutah.

V svojem desetnevnem bivanju v Londonu sem skoraj od junta do včerja samo potoval iz kraja v kraj in si ogledoval znamenitosti velikega mesta. Videla sem mnogo, pa vendar malo v primeri s tem, kar nisem videla. Najlepši, in najboljegi del Londona je center — takoimenovani City.

Bleščče trgovine na Regent streetu so se mi zdele pravo čudo. Nenamalo sem se začudila, ko sem v izložbah zagledala bosanske copate, idrijske čipke, filigranske in druge izdelke naše ljudske obrite. Ozrla sem se na napisi nad trgovino: »Jugoslav shop«. Bil je to prijeten občutek, kot pozdrav iz domovine in zelo sem ponosna, ko so se ljudje ustavljali pred izložbo in občudovali.

Konec Oxford street je prešel v Towerski most na Temsi v Londonu

šolsko stavbo. A s tem se ji ne mudi, kot ji je deveta briga vpravljajo naše kulture. Vzhičenje ministra Martina ob londonskem sporazumu je izbruhnilo obljubo o gradnji tega naselja, po zadevni intervenciji beografske vlade v Rimu. Domači pravijo o tej zadevi takole: Zanima jih Sesljan, da bi takuj skotili drugo zaledje proti nam. Naoj so Kristovi ali Antikristovi — vsi so enaki v tem sovraštvu in bi nam radi zadavili v naši lastni hiši. Nismo nitičesar proti eulskim siromakom in jih le pomilujemo, nujnici raznobarni hujščaki pa so zločinji.

Sesljan je turistični kraj, njegova selica, prikladna za kopanje, je zaradi svoje izredne prirodne lepote tako mikavna in privlačna, da je v kopalni sezoni močno obiskana s Tržaščani in inozemci. Do lani so na zapadni, lepih in bolj prikladni obali uživali zemsko prijetnost in blagodenje dolarski, na vzhodni pa šterlinski kopali, v sredini pa civilni svet. Kako pa bo letos, bo more poročali.

Toda mislimo vsi, ki jim kri se ni zvoden, imajo svoj občutek, ki je naravnost posameznike in celoto. In tudi občutek, ki je najbolje označimo s »prosperitetom« dejavnosti tržaškega gospodarstva pod anglo-ameriško in sedanjo civilno upravo. Od prve prosperitete smo imeli mnogo več videza kot resnice, od druge imamo mnogo več: obljub je na pretek, in skrb si več od Milja do Stivana. Teh smo v zadostni meri deležni prav mi, nabrežinski vaščani. Na račun obljubljenih milijard tržaškemu gospodarstvu pa dajo same jedke. Hudomušničevi pravijo, da so jih dali na rejo in bodo skoro rojile kot čebele, drugi pa mnenja, da so jih nekje na Siciliji naložili na startarig (želivo), ki jih bo obrzal prinesla. Na uredništvo »Piccola«, da bo spet zagnal slavo novi prosperiteti...

Nismo začetnikov gospodinstva, ker smo na svojem vedno bolj tuji. Gospodarska politika nove prosperiteti ima namreč posebne korenitve in ozadje. Nehote jo primerjamo s politiko na južnem Tirolskem. Ta politika je imogovska in daljnosežna. Zato se ne čudimo gospodarskemu načrtu podjetja »Rim-

ski kamenolomi«, ki napoveduje gradnjo nove delavnice, z več za-

gami, tvorivico cementa, delavsko-

mesto, trgovino... Slišimo, da na-

merava to podjetje pokupiti ostala

gradnji slovenskega kulturnega do-

ma v Trstu in Barkovljah. To je

zelo interesno, ker je tako dolgo

zaznamovano v štatu, naši oblast-

ni težko zvečijo in bi radi tako

uporabili v skromnem podjetju

»Rimski

šolsko stavbo. A s tem se ji ne mudi, kot ji je deveta briga vpravljajo naše kulture. Vzhičenje ministra Martina ob londonskem sporazumu je izbruhnilo obljubo o gradnji tega naselja, po zadevni intervenciji beografske vlade v Rimu. Domači pravijo o tej zadevi takole: Zanima jih Sesljan, da bi takuj skotili drugo zaledje proti nam. Naoj so Kristovi ali Antikristovi — vsi so enaki v tem sovraštvu in bi nam radi zadavili v naši lastni hiši. Nismo nitičesar proti eulskim siromakom in jih le pomilujemo, nujnici raznobarni hujščaki pa so zločinji.

Sesljan je turistični kraj, njegova selica, prikladna za kopanje, je zaradi svoje izredne prirodne lepote tako mikavna in privlačna, da je v kopalni sezoni močno obiskana s Tržaščani in inozemci. Do lani so na zapadni, lepih in bolj prikladni obali uživali zemsko prijetnost in blagodenje dolarski, na vzhodni pa šterlinski kopali, v sredini pa civilni svet. Kako pa bo letos, bo more poročali.

Toda mislimo vsi, ki jim kri se ni zvoden, imajo svoj občutek, ki je naravnost posameznike in celoto. In tudi občutek, ki je najbolje označimo s »prosperitetom« dejavnosti tržaškega gospodarstva pod anglo-ameriško in sedanjo civilno upravo. Od prve prosperitete smo imeli mnogo več videza kot resnice, od druge imamo mnogo več: obljub je na pretek, in skrb si več od Milja do Stivana. Teh smo v zadostni meri deležni prav mi, nabrežinski vaščani. Na račun obljubljenih milijard tržaškemu gospodarstvu pa dajo same jedke. Hudomušničevi pravijo, da so jih dali na rejo in bodo skoro rojile kot čebele, drugi pa mnenja, da so jih nekje na Siciliji naložili na startarig (želivo), ki jih bo obrzal prinesla. Na uredništvo »Piccola«, da bo spet zagnal slavo novi prosperiteti...

Nismo začetnikov gospodinstva, ker smo na svojem vedno bolj tuji. Gospodarska politika nove prosperiteti ima namreč posebne korenitve in ozadje. Nehote jo primerjamo s politiko na južnem Tirolskem. Ta politika je imogovska in daljnosežna. Zato se ne čudimo gospodarskemu načrtu podjetja »Rim-

ski kamenolomi«, ki napoveduje gradnjo nove delavnice, z več za-

gami, tvorivico cementa, delavsko-

mesto, trgovino... Slišimo, da na-

merava to podjetje pokupiti ostala

gradnji slovenskega kulturnega do-

ma v Trstu in Barkovljah. To je

zelo interesno, ker je tako dolgo

zaznamovano v štatu, naši oblast-

ni težko zvečijo in bi radi tako

uporabili v skromnem podjetju

»Rimski

šolsko stavbo. A s tem se ji ne mudi, kot ji je deveta briga vpravljajo naše kulture. Vzhičenje ministra Martina ob londonskem sporazumu je izbruhnilo obljubo o gradnji tega naselja, po zadevni intervenciji beografske vlade v Rimu. Domači pravijo o tej zadevi takole: Zanima jih Sesljan, da bi takuj skotili drugo zaledje proti nam. Naoj so Kristovi ali Antikristovi — vsi so enaki v tem sovraštvu in bi nam radi zadavili v naši lastni hiši. Nismo nitičesar proti eulskim siromakom in jih le pomilujemo, nujnici raznobarni hujščaki pa so zločinji.

Sesljan je turistični kraj, njegova selica, prikladna za kopanje, je zaradi svoje izredne prirodne lepote tako mikavna in privlačna, da je v kopalni sezoni močno obiskana s Tržaščani in inozemci. Do lani so na zapadni, lepih in bolj prikladni obali uživali zemsko prijetnost in blagodenje dolarski, na vzhodni pa šterlinski kopali, v sredini pa civilni svet. Kako pa bo letos, bo more poročali.

Toda mislimo vsi, ki jim kri se ni zvoden, imajo svoj občutek, ki je naravnost posameznike in celoto. In tudi občutek, ki je najbolje označimo s »prosperitetom« dejavnosti tržaškega gospodarstva pod anglo-ameriško in sedanjo civilno upravo. Od prve prosperitete smo imeli mnogo več videza kot resnice, od druge imamo mnogo več: obljub je na pretek, in skrb si več od Milja do Stivana. Teh smo v zadostni meri deležni prav mi, nabrežinski vaščani. Na račun obljubljenih milijard tržaškemu gospodarstvu pa dajo same jedke. Hudomušničevi pravijo, da so jih dali na rejo in bodo skoro rojile kot čebele, drugi pa mnenja, da so jih nekje na Siciliji naložili na startarig (želivo), ki jih bo obrzal prinesla. Na uredništvo »Piccola«, da bo spet zagnal slavo novi prosperiteti...

Nismo začetnikov gospodinstva, ker smo na svojem vedno bolj tuji. Gospodarska politika nove prosperiteti ima namreč posebne korenitve in ozadje. Nehote jo primerjamo s politiko na južnem Tirolskem. Ta politika je imogovska in daljnosežna. Zato se ne čudimo gospodarskemu načrtu podjetja »Rim-

ski kamenolomi«, ki napoveduje gradnjo nove delavnice, z več za-

gami, tvorivico cementa, delavsko-

mesto, trgovino... Slišimo, da na-

merava to podjetje pokupiti ostala

gradnji slovenskega kulturnega do-

ma v Trstu in Barkovljah. To je

zelo interesno, ker je tako dolgo

zaznamovano v štatu, naši oblast-

ni težko zvečijo in bi radi tako

uporabili v skromnem podjetju

»Rimski

šolsko stavbo. A s tem se ji ne mudi, kot ji je deveta briga vpravljajo naše kulture. Vzhičenje ministra Martina ob londonskem sporazumu je izbruhnilo obljubo o gradnji tega naselja, po zadevni intervenciji beografske vlade v Rimu. Domači pravijo o tej zadevi takole: Zanima jih Sesljan, da bi takuj skotili drugo zaledje proti nam. Naoj so Kristovi ali Antikristovi — vsi so enaki v tem sovraštvu in bi nam radi zadavili v naši lastni hiši. Nismo nitičesar proti eulskim siromakom in jih le pomilujemo, nujnici raznobarni hujščaki pa so zločinji.

Sesljan je turistični kraj, njegova selica, prikladna za kopanje, je zaradi svoje izredne prirodne lepote tako mikavna in privlačna, da je v kopalni sezoni močno obiskana s Tržaščani in inozemci. Do lani so na zapadni, lepih in bolj prikladni obali uživali zemsko prijetnost in blagodenje dolarski, na vzhodni pa šterlinski kopali, v sredini pa civilni svet. Kako pa bo letos, bo more poročali.

Toda mislimo vsi, ki jim kri se ni zvoden, imajo svoj občutek, ki je najbolje označimo s »prosperitetom« dejavnosti tržaškega gospodarstva pod anglo-ameriško in sedanjo civilno upravo. Od prve prosperitete smo imeli mnogo več videza kot resnice, od druge imamo mnogo več: obljub je na pretek, in skrb si več od Milja do Stivana. Teh smo v zadostni meri deležni prav mi, nabrežinski vaščani. Na rač

Pomoč delovni ženi

Ko sem bila pred kratkim v Beogradu, sem obiskala servis »Sodobni dom«, ki ga je organizirala ženska organizacija občine Teražije. Servis je razvil vsestransko dejavnost.

V prijetnih prostorih je zelo živo. Žene ogledujejo modne liste, iščejo modele in bi rade za svojo mero kroj, da si same sešijo obleko, jo pič, domačo haljo. Zanimala me je cena kroja. Razložili so mi, da je veliko žena, ki znajo šivati, toda ne znajo krojiti. Tudi tiste, ki so končale tečaj šivanja, niso popolnoma sigurne, posebno če gre za bolj komplikiran model ali za boljše blago. Naročene kroje dobite že drugi dan, cena pa je pač po zahtevnosti modela od 150 do 400 din. Kroje delata dve ženi-strokrovnjaka, ki se menjavata. Ti dve ženi dobita 60% od cene kroja, ki ga delata na finem papirju in ga sami kupujeta.

V visokem pritličju je krojaška delavnica, kjer dela 5 šivilj in pet pomočnic. Preoblazeče so z delom, kajti znane so po svojih kvalitetnih izdelkih. Naročil ne sprejemajo do avgusta, ker delavnice žal ne morejo razširiti.

V istih prostorih je popoldne družga vrsta dejavnosti. Tu imajo svoje prostore brezplačne posvetovalnice: pravna, ginekološka, kozmetična, posvetovalnica za notranjo opremo stanovanja, tečaji za šivanje, pletenje in tkanje. V teh prostorih se menjajo ženski obrazi, mladi in stari, prihajajo žene z otroki in brez njih, tu je živahen promet, pršnje po uslugah in pomoči ter nasvetih.

Kot največjo pomoč delovni ženi so nam pokazali servis za pomočno osebje o gospodinjstvu. Tu je stalno zaposlenih 15 žena in njihovi kartoni z osebnimi podatki so lepo zloženi v pisarni družbenih organizacij. Servis dela usluge čiščenja in urejanja doma, čuvanja otrok in kuhanja, če je gospodinja odsotna ali če je bolna. Usluge plačujejo 45 dinarjev na uro (le za pranje perila 50 din na uro), plača po obračunavaju ženam po učinku 70% s tem, da servis plačuje tudi socialno zavarovanje.

Servis sprejema v pranje tudi perilo, čeprav nima sam za to nobenih potrebnih priprav. Perilo oddaja v pranje pericam in jim obračunava njihovo delo po učinku s 80% mesečnim plačevanjem ter plačuje zanje socialno zavarovanje. Te perice zaslužijo od 8.000 do 10.000 dinarjev mesečno. Delo jim je normalno zagotovljeno. Opravlja ga v glavnem žene, ki imajo majhne otroke.

Prav na tak način so organizirali tudi krpanje nogavic, posebno moških. Zanke na ženskih nogavicah popravljajo v samem servisu in računajo na nylon nogavicah 6 din za zanko.

»Sodobni dom« organizira s sodelovanjem Ljudske tehnike vrsto tečajev za drobna domača popravila, kot so n. pr. popravila likalnikov, peči, kuhalnikov, kratkih stikov, vodovodnih pip, straniča itd. Tečaji so dvakrat tedensko in trajajo dva meseca. Vsa praktična dela izvršujejo v delavnicih Ljudske tehnike. Tečajniki plačujejo za tečaj 200 dinarjev mesečno. Za te vrste tečajev je zelo veliko zanimanja zaradi dragih tovornih obrtniških uslug.

Vedno bolj se razvija delo »Sodobnega doma«, vedno več je vsakodnevnejšega povpraševanja, ki sili k premišljevanju, kako čim bolj poceni pomagati delovni ženi v gospodinjstvu.

Na občini Palilula v delavski četrtri so že prav v tem oziru dosegli zelo veliko. Tam imajo društvo »Že-

na in dom«, ki deluje že dve in pol leta in dela usluge v gospodinjstvu z 80 stalno zaposlenimi ženami, ki so se za to usposobile v dvomesecnih tečajih, kjer so se učile prehrane in kuhanja, pospravljanja in higiene. Delavke so preskrbljene z 10 sesalec za prah, kar jim zelo olajša delo.

Tam imajo tudi pralnico perila z enim pralnim strojem, ki ima kapaciteto 50 kg perila. Stroj dela v dveh izmenah. Imajo pa še kraljico in likalniko. Usluge so zelo kvalitetne in posebno se jih poslužujejo samci. »Žena in dom« ima lepo urejeno krojaško delavnico izključno za otroško garderobo. Usluge so za 20 do 30% cenejše kot v drugih obrtniških delavnicih. V tem delu mesta je zelo veliko delavk, ki so zadnja leta prisile z dežele. Da bi jim pomagali pri urejevanju doma, v razporejevanju dohodkov, je odprlo društvo kuhanjo za družine, ki nosijo hrano domov (samo opoldanski obrok). Popoldne so v istih prostorih razni tečaji za žene (kuhanje, konzerviranje).

Posebno poslopje so adaptirali za potrebe sodobne, moderne kuhanje, pohištvo pa izdelujejo po načrtih strokovnjakov. Posebno pažijo polaganje pri tečajih na čim bolj preračuna na posebne navade, ki so več ali manj povezane z njegovo kulturno, gospodarstvom in seveda klimskimi razmerami.

V takih prostorih bodo lahko učili gospodinjstvo res praktično. Gospodinjam pokažejo mnogo novega, do zdaj neznane. Predvsem bodo naučili žene, kako lahko pri delu štedijo ne samo material, ampak tudi svoje sile.

Teh nekaj primerov dveh beograjskih društev sem napisala zato, da bi bili vzpodbuda za aktivnost naših ženskih društev za organizirano pomoč naši delovni ženi. Posebno podarjam, da so vse te usluge zelo dostopne vsem po cenah, kajti občinski ljudski odbori so jih osvobodili vseh dajatev in davkov, kajti že društva kot tako so velik družbeni doprinos.

E. S.

Poletno oblačilo za plažo

ZAKON PRI RAZNIH NARODIH

Različne navade pri sklepaju zakonskih zvez

Med značilnosti, ki ločijo narod od naroda, spada tudi način, kako si človek išče svojega življenjskega tovariša. Pri vsakem narodu naletimo na posebne navade, ki so več ali manj povezane z njegovo kulturno, gospodarstvom in seveda klimskimi razmerami.

MNOGOMOSTVO PRI TIBETANCIH

Predvsem je treba ugotoviti dejstvo, da ima v tem pogledu zelo važno in včasih odločajočo vlogo gospodarski čimeli. To trditev nam najbolje potrjuje način zakonskega življenja v Tibetu. Znano je, da je Tibet zelo siromašna dežela in da to siromaštvo še bolj povečujejo nešteti samostani, v katerih živi več kot četrtina prebivalstva, hraniti pa jo morajo ostale tri četrtine. Zaradi že omenjenega prirodnega siromaštva in zaradi parazitskega življenja tolikih menihov je narodno bogastvo zelo majhno in zato potrebuje posamezna družina več delovne sile kot drugod po svetu.

To dejstvo se odraža tudi v zakonskem življenju in prav zato je v Tibetu razširjena poliandrija ali mnogomštvo. Za vzdrževanje žene in njenih otrok so potrebni trije ali štirje ali več mož. Kakor drugod izbira ženo moški, tako ima v Tibetu ta privilegij ženska, razen tega pa si ne izbere enega, temveč več mož.

Tudi poligamija ali mnogoženstvo ni samo domena muslimanov, ker jim to dopušča celo narekuje njihova vera, ampak je bila znana tudi v stari zgodovinski ali celo predzgodovinski dobi. Ponekod zaradi prepovedi civilnih oblasti, najpogosteje pa zaradi novih gospodarskih in socialnih razmer turški harem izginjajo. Harem je dokaj draga zadoba in se danes nobenemu muslimanu niti ne sanja, da bi imel v svojem haremnu sto ali več žen. To je bilo mogoče, ko se je vse bogastvo dežele skoncentriralo v rokah peščice »plemenitačev«, ki so delali s svojimi podložniki, kar so hoteli.

MODERNI HAREMI V ZDA

Zanimiv primer mnogoženstva opažamo danes v ZDA. S tem sicer rečeno, da vlada v tej deželi običaj mnogoženstva, toda kajko najmenjemo drugače stalno menjavane ženę in mož, ki ga opažamo v »višjih krogih ZDA, predvsem pa v krogih denarne ali vojaške aristokracije.

Muslimanski harem je sestavljen iz več popolnoma zakonskih žena enega moža. Ameriški zakon v »boljši družbi« pa sestoji iz več žen, ki sledijo druga drugi z istim možem. Zaradi tega bi lahko tudi tak zakon imenovali »harem«, le s to razliko, da je harem časovno razdeljen. Ne moremo seveda trditi, da je stalno menjavane ženę ali mož postal že splošno pravilo, toda statistični podatki kažejo, da bodo — če se postopek nadaljuje s to vrzino — kmalu v manjšini tisti zakoni, kjer živita dva zakonca od svoje poroke pa do smrti brez razporok in ponovnih porok.

EPIDEMIJA RAZPOROK

Da se je »epidemija« razporok in vsega, kar je s tem v zvezi, razširila iz Amerike tudi po Evropi, nam dokazujejo razni poluradni

Vzgojna vrednost taborjenj

Mladina se bo v počitnicah razšla na vse strani; eni k sorodnikom na deželo, drugi v kolonije, tretji na taborjenja, nekaj pa jih bo ostalo doma. Mnogo staršev pravilno ceni vzgojo in zdravstveno vrednost kolonij, zato radi pošiljajo svoje otroke v kolonije. Od kar pa imamo novo taborniško organizacijo, pa je vedno večje zanimanje tudi za taborjenja.

Poglejmo si nekaj življenje v taboru in ga ocenimo z vzgojnega in zdravstvenega stališča! Sredi gozdne jase ob potočku si skupina mladincev v kratkem času postavi svojo platneno vas. Platnene hiše — šotori se vrste ali pa so postavljeni v polkrogu, na sredini pa ponosno stoji Jambor, na katerem

vihra državna zastava. Nekoliko odmaknjeno od skupine šotorov stoji preprosta kuhinja, v kateri se kuhači prav dobra jedila. Navadno je v bližini kuhinje tudi nobednica z mizami in klopmi. Da v taboru ne manjka tudi sanitarnih naprav, ni treba posebej poudarjati.

Mladina je pod šotori le ponoči, ko spi ali kadar je deževno vreme. V ostalem času je ves dan na prostem — izpostavljena blagodejnemu vplivu svežega zraka in sončnih žarkov. Tu telovadi, skače, se igra z žogo, se podi po pašnikih, pleza po drevju in če je v bližini priroki za kopanje, tudi plava in skače v vodo. Ali niso zrak, voda in sonce elementi najboljšega zdravja? Izkušnje kažejo, da se mladina na taborjenju telesno bolj okrepi kakor v koloniji. Priponinjajo pa, da taborjenje ni za bolne otroke, temveč le za take, ki so sicer zdravi, a so potrebi počitka in se hočejo telesno okrepit.

Velike važnosti so taborjenja v vzgojnem pogledu. Na taborjenju mora vsak delati. Ne mislite pa, da vihre ves dan krampi in lopate. Vsa dela v taboru opravljajo taborniki sami. Postavljajo si šotor, postelje in kuhanjo. Drva za kuhanjo in taborni ogenj nanosijo in razsekajo sami. Tudi v kuhinji morajo pomagati lupiti krompir, zbirati fižol, snažiti solato in opravljati druga dela. Na taborjenju se nauči delati marsikdo, ki sicer ne bi delal. To delo, ki ni pretežko, opravlja vsak radovoljno, ker ve, da dela zase in za kolektiv.

Nikjer se ne navadi otrok tako hitro kolektivnega življenja kakor v taboru. Skupina treh ali štirih si postavi svoj šotor in si ga notranje uredi. Pri delu drug drugu pomagajo. Po skupnem preudarku si ga uredijo dobro in udobno. V katerem času se v taboru čutijo vsi kot ena družina. Prične se z delitvijo dela. Vsaka skupina opravlja svoje delo, zaveda pa se, da ga opravlja za kolektiv, ki skupno tabori. Mladino navajajo na točno izpolnjevanje zadanih nalog. Kako hitro bi nekdo ne izvršil naloge, zname ne naloge, n. pr. če ne bi prinesel kruha, bi trpela celota. Tovariški čut nalaga točno izpolnjevanje zadanih nalog.

Tabornik se vadi v redu in disciplini, ker brez teh ne more biti kolektivnega življenja. Navaja se na skromnost, ker ve, da ne more imeti vsega tistega, kar ima doma, n. pr. udobno posteljo z žičnatimi vložki in podobno. Vadi se tudi v iznajdljivost. S skromnimi sredstvi si taborniki iz lesa, žice, z žago in kladivom napravijo večkrat neverjetne reči.

Taborjenje je za vsakega vesel in prijeten dogodek, ki ga nikdar v življenju ne pozabi, rad se ga spominja in če mu je le dana prilika, zopet hodi taborit in preživlja svoj prosti čas v naravi.

Drobni nasveti

Plethenih stvari nikar ne likajte. Volna bo takoj zgubila prožnost in se ne bo več lepo oprjela telesa.

*

Volnenih stvari, ki se rade raztegujejo, nikoli ne smemo obešati, raje jih hramimo v predalu. Če puščimo voleno oblačilo nekaj časa počivati dobi samo od sebe splet privetno obliko.

*

Razparano volno je treba pred ponovno uporabo pravilno pripraviti. Najbolje jo je naviti na desko, jo oprati v mlačni milnici, splahniti in nato pustiti, da se posuši. Tako se bo volna zravnala in bo spet kot nova.

*

Ze pri nakupu volnenih stvari se posvetujete, kako jih smete prati. Sicer je veliko pametnejše plačati kemično čiščenje. Nasprosto pletheni pri pranju nikoli ne ovijamo in žulimo. Lepo in previdno jih menimo v mlačni milnici, ki jo pripravimo z mlačnimi luskinami. Spiramo prav tako v malec mlačni vodi, ki smo ji dodali nekaj kisa. Nato jih oblačila zavijemo v brisačo ali rjavo. Ne ožemamo in ne stiskamo ga, da bi spravili iz njega vodo, pač pa ga na krpi raztegnemo in previdno naravnamo v pravo obliko ter pustimo, da se počasi posuši.

*

Slabo pobarvane volnene stvari lahko včasih rešimo, če jih namakamo 12 do 24 ur v mrzli vodi.

ZDRAVNIŠKI KOTIČEK

Nekaj nasvetov za bolnike na dvanašterniku

Bolniki, ki imajo rane na dvanašterniku, naj ne uživajo prekajenega mesa, raznih mesnih izdelkov, mesnih konzerv, kakor tudi ne mesnih izlečeval, kot so suhe juhe, soki, pečenek in drugo. Nadalje so prepovedane vse ostro začinjene jedi s poprom, papriko in gorčico. Bolnik ne sme uživati surovega sočiva. Od solat pa lahko uživa samo glavnato solato. Bolnikom so nadalje prepovedani različni kompoti, surovo zelje, sadni sokovi, marmelade in drugo. Da pa kljub temu zadostimo organizmu potrebo po vitaminu C, naj bolnik uživa v majhnih količinah sok limon in paradničnikov, grozdne sokove,

pomarančni sok, olupljene breskve in vrtnje jagode. Grah, fižol, lečo, kostanj, torej vsa sočivja, ki napačajo, naj bolniki uživajo v prelačeni obliki. Od alkoholnih pijač, če se jim bolnik ne more odreči, sme le od časa do časa popiti kozarc rdečega vina. V vsakem primeru pa naj se bolnik vzdrži kašenja, ker je ravno nikotin najhujši strup za dvanašternik.

Če se boste ravnali po gornjih navodilih, se bo stanje vaše bolezni izboljšalo. Da bi pa kljub dieti ohramili potrebne moči tudi za težje delo, priporočajo, da uživate čim več surovega masla.

EPIDEMIJA RAZPOROK

Da se je »epidemija« razporok in vsega, kar je s tem v zvezi, razširila iz Amerike tudi po Evropi, nam dokazujejo razni poluradni

Kmetijska zadruga Sečovlje v številkah

Sedanje področje Kmetijske zadruge v Sečovljah po novi reorganizaciji kmetijskih zadrug v zvezi z upravno-teritorialno razdelitvijo sedanjih občin v komune, obsega 1693 hektarov zemlje. To je premoženje vseh včlanjenih kmetov v zadrugi. Okrog 15 odstotkov te površine je zaraščeno z grmičevjem, kar štejejo med gozdove, 242 ha je vinogradov, 170 ha sadovnjakov in oljnih nasadov, 350 ha travnikov in detelje, na vrtinarske in poljedelske kulture pa odvade 677 ha obdelane površine. Včlanjeni kmetje v zadrugi imajo 700 glav goveje živine. Bruto narodni dohodek je okrog 200 milijonov din letno.

Izven zadruge je le malo kmetovalcev. Nova področja zadruge so vasi Padna in Nova vas. Zadrugi se obeta lep razvoj zlasti glede vinogradništva, vtrnarstva in sadjarstva. Vseh tri imajo njeni člani nad pol drugi milijon in že danes pridelajo nad milijon litrov vina.

V okviru prizadevanj za pospeševanje kmetijstva je nasadila zadruga lani na lastnem zemljišču oljčni nasad s 450 sadikami. Članom zadruge pa so razdelili 800 teh sadikov. Oljke na vsem področju kmetijske zadruge Sečovlje zelo dobro uspevajo. V bodoče namerava zadruga zgraditi sladnišče za odkup, preurediti vinski klet, nabaviti dva traktorja in tri freze, ki bodo olajševale članom zadruge obdelavo zemlje.

Letos goji prvič zadruga v lastnih topnih gredah dovolj sadik paradižnika, zelja, paprike, melancanov in druge. Vse to bo zadruga nudila članom in jim pri tem pomagala pri nadaljnjem dvigu kmetijske proizvodnje.

BREGINJ

Okrajni ljudski odbor v Tolminu je lani namenil za komunalno dejavnost v Breginju 360.000 dinarjev, sam občinski ljudski odbor pa na daljnjih 242.000 dinarjev. Od tega so porabili za popravilo šole 131.000 dinarjev. S temi sredstvi so uredili v šoli vodovodno napeljavko, dve sodobni stranišči, prepleskali so prostore, popravili streho, uredili stresne žlebove in kupili žično ograjo. 81.000 dinarjev so porabili za zgraditev 50 metrov dolgega odtočnega kanala iz betonskih cevi in za manjša popravila že obstoječe kanalizacije. Manjše popravilo glavnega vodovoda ter strokovni pregled vseh vodovodnih naprav so veljali 18.000 dinarjev. Na to cesto so nasuli okrog 100 kubičnih metrov gramoza, popravili pa so tudi okrog 500 metrov druge ceste in nasuli po njih kakih 25 kubičnih metrov gramoza. Največ in sicer 257.000 dinarjev sta zahtevali nova javna pralnica in napajališče ob njej. Pralnica, ki je ena prvih na Tolminskem, so breginjske gospodinje na moč vesele. Pri vseh

teh delih (v glavnem pri popravilu cest) so opravili vaščani 2256 prostovoljnih delovnih ur. Med pomembnimi pridobitvami lanskega leta naj omenim še avtobusno garažo, ki jo je zgradil »Avtopromet« Gorica. Najpomembnejše letošnje komunalno delo v Breginju pa bo ureditev vodovoda.

—dt—

BODOČA VIPAVSKA KOMUNA

Na seji občinskega ljudskega odbora v Vičavi, ki je bila pred dnevi, so odborniki razpravljali o bodoči vipavski komuni. Prav tako so omenjali volitve, pri katerih bo za predsednika komune kandidiral kot glavni kandidat tovarš Anton Semenčič iz Podrage. Prihodnja vipavska komuna bo razdeljena na šest voliških enot. Imela bo 15 krajevnih odborov, ljudski odbor pa 29 izvoljenih odbornikov. V vsaki vasi bo tako izvoljen ljudski odbornik, ki bo zastopal povprečno 234 prebivalcev, oziroma 152 voliških upravičencev. Na tej seji ljudskega odbora v Vičavi so prav tako razpravljali o slabih letosnjih učnih uspehov na nižji gimnaziji. Pri tem so ugotovili, da je vzrok tega predvsem to, da potrebujejo nekaj starejših, izkušenih moških učnih moči, ker so na šoli sedaj po večini mlajši absolventi pedagoških šol brez večjih izkušenj.

NOV VODOVOD NA MALEM UBEJSKEM

V soboto so v Malem Ubeljskem, občina Hruševje, odprli vodovod, ki so ga pozrtvovalni prebivalci te vasi, s svojim tričlanskim odborom na čelu, gradili v letu 1954/55. Z novim vodovodom so odstranili nevarnost razširitev raznih kužnih bolezni.

Občinski ljudski odbor Hruševje je v ta namen investiral 670.000 dinarjev. Okrajni ljudski odbor Postojna je plačal za projekt 150.00 dinarjev, sami vaščani pa so prostovoljno delali in izvršili za 930.000 dinarjev vrednosti.

Vodovod je dolg 1430 m in ima dva izlivna, sredi vasi so pa naredili cementno korito za napajališče živine. Prebivalci so zadovoljni, saj so morali prej hoditi v poletnih mesecih po vodo za ljudi in živino v 1 in pol km oddaljen kraj.

Vaščani so na otvoritev vodovoda povabili predsednika OLO Postojna. Minka Jelačića in podpredsednika tov. Franca Klobučarja. Ogledala sta si ves sistem vodovodnega omrežja, ki je bil okrašen z zelenjem, kar je še potrejalo zadovoljstvo Ubeljčanov. Oba gosta sta prebivalcem čestitala k doseženemu uspehu. Za zaključek so vaščani pripravili zakusko, na katero so poleg zastopnikov vaških gospodarstev povabili še oba predstavnika OLO Po-

Potrošnja električne energije na Koprskem

V osmih letih po osvoboditvi se je potrošnja električne energije na Koprskem povečala za petkrat. V tem porastu potrošnje so vstete tudi potrebe industrije. Če vzamemo lanskoletno uporabo električne energije 13,750.000 kilovatnih ur, ugotovimo, da je od tega samo rudnik črnega premoga v Sečovljah porabil 8 milijonov 400 tisoč kilovatnih ur. To pa predvsem za potrebe črpanja vode iz jame. Razen tega imamo zadnja leta pri nas lepo število novih industrijskih objektov, ki jih poganja električna energija. Statistiki so izračunali, da je znašala potrošnja električne energije v preteklem letu na Koprskem na vsakega prebivalca kar 430 kilovatnih ur ali 30 odstotkov več kakor leta 1953. To je že kar visoka potrošnja in kakor predvidevajo, bo taka uporaba električne energije trajala pri nas še kake ti leta, ko bodo dokončani glavni industrijski objekti. Potem se bo nedvomno potrošnja znižala.

Balonček s pisemcem je preletel nad tisoč kilometrov

Pismonoša Dominik Klemenčič je te dni našel pri Šebreljah balonček s pisemcem. Ko je pisemce odprl, je ugotovil, da je balonček spustil švicarski dijak Rudolf Anliker iz Entlebucha v luzernskem kotu. O najdi balončka, ki je preletel tako dolgo pot, je pismonoša obvestil pošljate-

stvo in predsednika in tajnika občine tov. Miroslava Lundera in Ivana Faturja.

Predsednik občine Hruševje, tov. Miroslav Lunder je pohvalil odbor, ki ga sestavlja Preml Janez, Hočvar Bernard in Simčič Frane. Zamisel, da bi zgradili vodovod, so imeli prebivalci Malega Ubeljskega že v času italijanske okupacije, le da te svoje želje niso mogli uresničiti.

Fatur Ivan

Požar v tovarni mesnih izdelkov

Pred dnevi je navsezgodaj zjutraj nastal v tovarni mesnih izdelkov v Postojni požar. Iz reznanih vzrokov se je požar začel v sušilnici in povzročil okrog 260 tisoč dinarjev škode. Zgorelo je blizu 500 kg raznega mesa in 150 kg masti. Da se požar ni razširil izven sušilnice, je pripisati posebno zaslugo postojnskim gasilcem, ki so takoj ob izbruhu požara prihiteli na pomoč in ga pogasili v dvajsetih minutah.

Imel rdeč nos in velike brke, ki so mu v vetru migotali. Na hišnih pragih so žene pripravljale mreže. Cesta je bila popolnoma prepuščena pobalinom. Tonet se je vrnil med stare prijatelje. Najraje je imel dva: Netelotto in malega Sangonero. Nelleto je bila sirota brez očeta. Njena mati je prodajala ribe na valencijskem trgu; opolnoci je naložila svoje jerbase na velik čoln, ki so ga imenovali »voz jegulj«; z mirakom se je vračala v Palmar. Bila je ogromnega telesa, debela kot sod, izčrpana od težavne vsakodnevne vožnje in od dolgega pričakanja, ki je bilo v ribarnici vsak dan na dnevnem redu. Spat je hodila podnevi in vstajala ob mraku. To nenormalno življenje jo je tako zaposlovalo, da ji je bilo nemogoče paziti na hčerko in skrbeti za njo. Deklica je rasla pod varstvom dobrih sosedov, posebno Tonetove matere, ki je pogosto dajala jesti in je sploh ravnala z njo, kot bi bila njen lastna hči.

Toda malo ni bila krotka kakor Borda, marveč se je s Tonetom neprestano potepala, namesto da bi ostala doma in se učila pesti mreže.

Mali Sangonera je nosil očetovo ime. Oče je bil najbolj znani pisanec v Albuferi. Starec je bil zaradi pisanje podoben pergamentu. Zena mu je umrla, ostal pa mu je edini sin, ki ga je klical s pomanjševalnim imenom Sangonera. Začel je piti. Ljudje so ga videvali, kako z nenasnitnim poželenjem nosi kozarc k ustom, zato so ga primjerili pijači in ga tudi imenovali s tem značilnim in nenadomestljivim imenom.

Po cele tedne ga ni bilo v vasi; obiskoval je vasi na kopnini. Prosil je v bogatje pri bogatih kmetih v Cattaroji in Masanasi, spal po hlevih, kadar ga je prema-

gala pisanec.

Ce se je le nekoliko dlje ustavil v Palamaru, že so čez noč izginile mreže v kanalih in mornells jegulj so se izpraznili, preden so do njih prišli ribiči. Marsikatera gospodinja je vpila na podleža, ko je ob pretevanju rac ugotovila, da manjka katera od njih.

V takih primerih je orožnik malo močneje zakašjal in že je poklical starega Bakhovega častilca, mu dolgo gledal

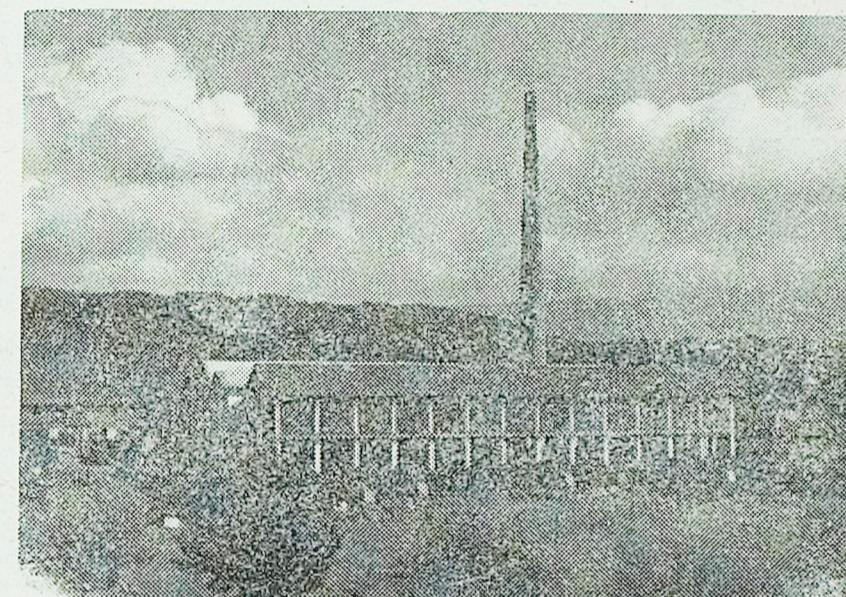
Skorai ne utegnejo proizvajati za vsa naročila

Podjetje »Opeka« z obrati opekarji v Biljah in Vrtojbi pri Gorici je letos povečalo proizvodnjo svojih izdelkov za nad 20 odstotkov. Raznovrstna zidna in strešna opeka, ki jo izdelujejo, je zaradi svoje dobre kakovosti zelo iskana ne samo v naši državi, ampak tudi izven nje. Biju 70 odstotkov proizvodnje izvaža to podjetje v Trst in Gorico.

Večjo proizvodnjo je kolektiv dosegel predvsem zaradi dobre organizacije dela. Nova opekarna v Biljah, ki je začela obravati lani in je opremljena z najmodernejšimi opekarškimi napravami, izdeluje dnevno 24 tisoč kosov opeke. V obratu Vrtojba je sicer zmogljivost nekoliko manjša, vendar si prizadevajo, da bi ga modernizirali z novimi stroji. Nedavno so v tem obratu montirali nov vaščni stroj domače izdelave tovarne »Dalit« v Daruvar-

ju na Hrvaškem. Toda poskusno obratovanje ni pokazalo zaželenih uspehov, ker je ta stroj med prvimi, ki ga je izdelala ta tovarna.

V bodoče namerava kolektiv »Opeke« še razširiti proizvodnjo. Počeli bodo obseg sušilnih naprav in jih modernizirali, tako da ne bo več treba čakati ugodnosti vremena za sušenje surovih izdelkov. Postavili bodo umetne sušilnice. Kalorije iz peči, ki zdaj ni izkoriscena, bodo po cevih napeljali v sušilnice. Na ta način bodo odpravili sezonski značaj podjetja in se še bolj osamosvojili. Dnevna proizvodnja v obeh obratih je sedaj okrog 45 tisoč kosov opeke dnevno. Z umetnimi sušilnicami jo bodo lahko obdržali tudi med zimo, ko so doslej morali prenehati z delom zaradi neugodnega vremena. Omembe vredno pa je še to, da skoraj ne utegnejo proizvajati toliko opeke, kolikor imajo naročil.

Nov opekarski obrat v Biljah pri Gorici

Težka prometna nesreča

V nedeljo so v Koštaboni pri Smarjah pokopali 19 letnega Dilič Pavla, ki je bil žrtev prometne nesreče, ki se je pripetila v noči od preteklega petka na soboto na cesti med Koprom in Izolom. Ponesrečenec se je vrnil iz Izole proti Kopru in ga je na tej poti do smrti povozil brezvestni šofer, ki je po dejanju počagnil in pustil žrtev na cesti. V zvezi s tem je tajništvo za notranje zadeve pri Okrajnem ljudskem odboru objavilo, da poziva vse, ki karkoli vedo o nesreči in vozniku, ki je povzročil, to javijo najbližji poštisti ljudske milice. Teko so v Koštaboni pokopali enega najbolj delavnega in zavednega mladenčka v vasi, ki je bil že nekej let zaposlen na Kmetijskem posestvu v Škocjanu

pri Kopru. Da je bil priljubljen med vsemi, je pokazal pogreb, ki ga v Koštaboni ne romnujo takega.

Te dni se je pripetila v Piranu še ena nesreča. Avtobusna šoferja podjetja »Primorje« sta stisnila dva avtobusa, pri čemer je šofer Franc Kocem zadobil težke telesne poškodbe. Ponesrečenec je imel na svojem avtobusu neko okvaro in se mu ni hotel vžgati. Zato je zaprosil mehanika Branka Stojakovića, da ga potegne z drugim avtobusom. Pri tem vozilo mehanika ni ubogalo, popustilo pa so zavore in trčilo v stojecu avtobusa, pred katerim je stal Kocem. Zaradi težjih poškodb se bo moral ponesrečenec zdraviti v izolanski bolnici.

od blizu v oči, kot bi se pripravljaj, da mu zapiči naježene brke naravnost v punčice.

Toda Sangonera je branil svojo nedolžnost, klical je na pričevanje vse svetnike, ker ni imel drugih bolj učinkujčnih vplivov.

To je samo hudobija ljudi! ... — je vpil. — Uničiti me hočej! ... Kot bi ne bilo zadosti te sovražne revščine, ki me je prisilila, da stanujem v najbednejši koči v vasi ...

Da je zadovoljil tako neoporečnega predstavnika postave, s katerim je večkrat pil pri isti mizi, ki pa zunaj gostilne ni pristal na nobeno zaupljivost niti prednost, se je spet napotil po svetu in se vrnil v Palmar šeče nekaj tednov prostovoljnega izgnanstva.

Sin mu ni hotel slediti. Na svet je bil prišel v temi in umazani lučnji, kamor ni nikdar prišel kos kruha, in je moral že kot otrok sam skrbeti za kruh, zato je bil raje daleč od očeta in tako ni tvegal, da bi moral z njim deliti dohodka svojih zvijac.

Ko so ribiči zvečer sedali za mizo, so zagledali žalostno senco, ki je venomer stopala mimo vrat in se je končno ustavila ob podbojih. Bil je Sangonera. Glavo je imel sklonjen, gledal je izpod čela kot bikec, ki je pripravljen za naskok. Prevekoval je svojo lakoto in bil zamaknjen v lažnji izraz strahu in sramote, njegove oči pa so se iskrile od poželenja, ki bi pokradlo vse, kar je videl na mizi.

Ganljiva prikazan je vselej vzbudila sočutje. Ubogi otrok! ... Tako je živel in se hrnil od vrat do vrat.

Pogostoma so ribiči z Valencie prihajali v vas, da so pojedli all y pebre in ko so sedeli za mizo ter z breami odganjali nenasitne pse, se je nadomoma prikazal mali postopač, ki je stopil na mesto požrešnih živali in je postal nesposoren gospodar ostankov večerje.

Neki orožnik mu je daroval zmečkano čepico in občinski sluga par hlač nekega lovca, ki je utonil v Albuferi. Sangoneterove noge so bile odporne, toda roke, ki niso bile vajene dela, slabotne.

Med pobalni je užival Sangonera velik ugled in tudi Tonet, ki ga je pogosto pretepal, je sprejemal njegove nasevte. Imel je pač čar cloveka, ki živi od svojih rok in se

Na krnu pa je stal ded, v rokah je imel trizob, težko orožje, ki si ga z veliko težavo nazaj pritegnil, ko si ga enkrat zagnal. Svetli žarki so segali prav do dna, kjer je bilo videti školjke in čudno podvodno rastlinje: sk

Razstave in izleti ob koncu šolskega leta

Ob zaključku šolskega leta so skoraj po vseh šolah priredili razstave in ročne del učencev in dijakov. Te razstave si je zanimajo ogledalo mnogo ljudi. Privlačujejo zlasti starše, ki jim to pomaga spremljati učenje in razvoj svojih otrok in jih primerjati z drugimi. Razstave pa so koristne tudi za otroke, ki tako dobijo priznanje za svojo pridnost in delo, pri slabših pa vzbudijo željo, da bi jih posnemali in dosegli boljše uspehe.

Portorož

V Portorožu je priredil zanimivo šolsko razstavo tudi Zavod za defektne mladino »Elvira Vatovec«. Ta razstava ni morda toliko zanimiva zaradi razstavljenih predmetov, ki bi se jih sicer ne sramovali tudi normalno razviti otroci iste starosti, pač pa mnogo bolj zaradi tega, ker nam prikazujejo, kako gojenci zavoda pod pravilnim, strokovnim pedagoškim vodstvom pridobivajo potrebitno znanje, da se bodo laže prebili skozi življenje.

Z razstave Zavoda za defektne mladino

Zavod deluje šele dve leti. V njem je 45 otrok iz vsega koprskega okraja. To so otroci, ki zaradi duševne zaostalosti ne morejo slediti normalnemu pouku v osnovnih šolah. Med njimi so tudi taki, ki so hodili po več let v prvi razred osnovne šole in bi bili tam tudi ostali do konca šolske obveznosti. Če pa danes pogledamo njihova dela, bomo to komaj verjeli. Razstavljeni predmeti iz lepenke, lesa, gline, kakor tudi razni uporabni predmeti, ki so jih izdelali ti gojenci, dokazujojo pravilnost vsojnih prijemov in uspešen razvoj gojencev, pri katerih so normalna metoda vzgoje odpovedala.

Razstava pa nam tudi pove, da je

delo s temi defektnimi otroci zelo težko. Vzgojitelji morajo takoreč vsakega posebej vzgajati. Pri vsakem morajo poznati in vzbudit zanimanje oziroma poiskati in najti tisto, kar otroka privlačuje in pri čemer bo otrok tudi uspel. Tako odpravijo pri njem zagrenjenost in občutek manjvrednosti, vzbudijo mu veselje do učenja. Zasluga vzgojiteljev v Zavodu »Elvira Vatovec« je prav v tem, da so uspeli v tem pogledu.

Seveda pa takšen način vzgoje zahteva veliko več vzgojnih pripomočkov. Zal je danes še slabo opredeljen. Vse premalo imajo orodja, nimajo prostorov za delavnice podobno, kar ovira še uspenejše delo. Tudi s prostori so na temen, tako da ne morejo sprejeti novih gojencev. Vse to so težave, s katerimi se bori vodstvo Zavoda. Zato so pa uspehi še bolj razvesljivi.

Dekani

Od 18. do 27. junija je bila v novem gimnaziskem poslopju šolska razstava.

Ko si stopil v svetle, moderne učilnice, ti je oko obstalo na malih mizicah, kjer so bili v ljubkih skupinah razpostavljeni izdelki drobnih ročič naših najmlajših — iz dekanskega vrta. Tu si videl pisane sončnike, majcene mizice in stolčke, pa kamiončke, rožnate košarice in vse, kar rado gleda otroško oko. Vse to so malčki izdelali pod vodstvom tov. Marije Blokarjeve.

Na večjih mizah pa so bili izdelki naših pridnih dijakinj in gimnazij. Matere so s ponosom ogledavale delo svojih hčerk: natančno izvezene blazine, ko dih lahne prtičke, bluze, fino vezene rjuhe, prte, opreme za dojenčke, pletenine. Naša dekleta so mnogo pridobila v znanju ročnih del. Poučevala jih je tov. Roje Ondina.

V drugih učilnicah si lahko spremlijal duševno rast od 1. razreda osnovne šole pa tja do 8. razreda. Saj so bili tu razstavljeni zvezki naših abecedarjev, ki so nad vse skrbno zapisali svoje prve črke in številke. Tudi dobri risarji so naši mlađi Dekančani. To so ti povедale risbe od najnižjega pa do najvišjega razreda.

Da imajo radi naravo, si spoznal iz priloženih herbarjev.

Na razstavi si lahko videl tudi diplome, ki jo je Radio Koper vklonil mladinskom aktivu dekanke osemletke za njegovo uspešno delo.

Spoljen uspeh na šoli je 82%.

Ker pa je sedaj čas izletov in potovanj, je vse obiskovalce razstave zamikalo, da stopijo v »taborniško sobo«. Tu je stal pravi pravcati šotor, opremljen z vsem, kar rabi sodoben tabornik.

Fantom so kar žarele oči, ko

so se ustavili pred miniaturnim taboriščem. Marsikatero mlado srce se je tu vnelo za taborjenje! Po stenah so fotografije z lanskoga taborjenja od Bohinjskem jezeru obuide tihe spomine in klicale: »Pojdimo tudi letos!« Taborniško razstavo je z veliko iznajdljivostjo in okusom ob sodelovanju dijakov pravil tov. Rudi Lampe.

Vsem, ki so razstavo videli, je bila zelo všeč.

Šembije pri Knežaku

Pred zaključkom šolskega leta so bili učenci višjih razredov osnovne šole iz Šembij skupno s šolo iz Šembij in Novokraščine na izletu v Zagreb. Z zanimanjem so si ogledali živalski vrt v Maksimiru in od zanimivih živali, ki so jih tam videli, se skoraj niso mogli ločiti. Mnogo so si ogledali in še več bi si radi, a jih je oviralo dejavno vreme.

To je bilo za njih veliko doživetje, saj so vse do osvoboditve živelji pod fašizmom in niso imeli prilike, da bi spoznali bratsko Hrvatsko.

Za dobro uspeli izlet se moramo zahvaliti predvsem občinskemu ljudskemu odboru iz Knežaka, ki nam je daroval 2000 dinarjev, Kmetijski zadružni Knežak (3000 din) in nekaterim drugim podjetjem, ki so dala priboljške za pionirje ter tako omogočila izlet tudi revnejsim otrokom. Otroci in tudi upraviteljstvo šole so darovalcem, kakor tudi uslužbenec železniške postaje v Ilirske Bistrici, ki so preskrbeli za udobno vožnjo do Zagreba, lepo zahvaljuje.

Dne 20. junija so tovarišice učiteljice razdelile otrokom spričevala in jim žezele vesele počitnice, da se sveži in zdravi vrnejo prihodnje leto v šolo.

Ob tej priliki so se pionirji vse šole zahvalili in poklonili lep dar upraviteljici Kebrovi, ki bo po sedmih letih zapustila Šembije in odšla na novo službeno mesto. V imenu vseh pionirjev sta učenki Alida in Joška izrekli zahvalo za ves vloženi trud in požrtvovanost. Otroci so se ganjeni poslovili in obljubili, da se na dan njenega odhoda ponovno zberejo.

Uspeh na šoli je sleden: izmed 48 učencev je 9 odličnih, 18 prav doberih, 18 dobrih, in 1 zadosten. Le dve učenki iz prvega razreda bosta razred ponavljali. Uspeh je kar zadovoljiv. Učenci so marljivi in nadarjeni, le česa nimajo dovolj, da bi se pripravili, ker pomagajo starem pri delu.

Zdaj obiskuje že 15 učencev, ki so končali osnovno šolo v Šembiji, nižjo gimnazijo v Ilirske Bistrici, letos pa se bo tem pridružilo še nekaj novih. Nekaferi učenci, ki so dovršili osmi razred osnovne šole, so si pa že izbrali razne poklice.

vesla, že na živce, ko pa je zvedel za to njegovo novo nagnjenje, je postal ves ogorčen:

— Zarod potepuški! Zdaj je dobil zaposlitev, ki je zanj!

Ko je šel duhovnik v mesto, mu je Sangonera pa nesel do čolna veliko culo, polno blaga, in mu sledil s pogledom ter tekel za njim po bregu kanala ali pa ga pozdravljal s tako ganljivimi kretnjami, kot bi ga nikdar več ne videl.

Duhovnik služkinji je pomagal pri domačih opravilih, paberkoval drva po Dehesi in hodil z vrčem po vodo ... In ko je v tihoti zakristije poziral ostanke večerče, se je zleknil, zadovoljen kot požrešen maček, kadar je sit.

Večkrat pa se mu je stožilo po njegovem prejšnjem potepuškem življenju. Tedaj je poiskal Nelleto in Toneta in se veselil z njima pri nekdanjih igrah. Tekali so po bregovih kanalov po Dehesi, ki je pomenila za njegova dva neizkušena tovariša zadnje obzorje vesolja.

Neko jesensko popoldne jih je Tonetova mama poslala v gozd po kako butaro drv, kajti bližala se je zima.

Otroti so se napotili.

Dehesa je bila vsa v cvetju in podobna vrtu. V poletnem soncu so bili grmi polni cvetja. Stari, skrivenčeni bori so ponosno šumeli in prozoren somrak se je raztezal pod oboki velikanskih vej, ki so bile podobne ladjam velike katedrale.

Zlat sončni pramen je bil skozi liste kot skozi špranje na oknu.

Ista bojazen je obdala Nelleto in Toneta vsakokrat, ko sta vstopala v Deheso. Zdela se jima je, da sta prišla v začaran grad nevidnega velikana, ki se bo zdaj zdaj prikazal.

Hodila sta po vijugastih gozdnih stezah, skritih med grmovjem, ki jima je segalo preko glav. Včasih sta prišla vrh peščenega griča, od koder sta lahko videla skozi stebriče mogočnih debel neizmerno jezersko gladino, ki so jo rezali kot muhe majhni čolni.

Tla so bila spolzka zaradi listja, ki jih je pokrivalo, in ob šumu njihovih korakov se je grmičevje zdaj zdaj zganilo zaradi nevidnih živalic, ki so bežale.

Tam v daljavi proti morju je bilo čuti pozvanjanje kravljih zvonov.

Pionirji iz Šembije pri Knežaku

Ziv žav okrog šole bo utihnil in za otroke bodo napočile dolgo pričakovane počitnice. Nedvomno so velike počitnice pomembne dogodek za šoloobvezne otroke, zlasti se pa veseli tistega časa, ki ga bodo preživel v počitniških kolonijah in raznih okrevaleših.

Okraini odbor ZB in OLO v Postojni bosta tudi letos poskrbela, da bodo odšli pionirji v čim večjem številu v počitniške kolonije. Seveda bodo odšli predvsem tisti, ki so najbolj potrebeni, to so otroci padlih borcev in bolehnih otrok.

Kal pri Pivki

V nedeljo 26. junija je bil na Kalu velik dan. Učenci osnovne šole so razstavljali svoje izdelke. Med šolskim letom so za to razstavo pravili izdelke iz vseh področij ročnih spretnosti. Naredili so razne predmete iz gline, lesa, papirja, kovin in blaga. Na koncu so pa učenci sami te predmete okusno razstavili.

Dokaz uspeha naše razstave je veliko število obiskovalcev, ki so prišli celo iz drugih šolskih okolišev. Razstavo je obiskalo nad 350 ljudi. Vsi obiskovalci so preživeli prijetni nedeljski popoldan na razstavnišču. Celo može in fantje so bili začuden, ko so videli, kaj zmore drobna otroška ročica in kaj lahko napravi šolski kolektiv.

Čežarji-Pobegi

Letos smo slavnostno zaključili 10. šolsko leto. Tej važni obletinci smo dali veliki poudarek. V prostorih bivšega Konsumnega društva, kjer ima lepo urejene prostore otroški vrtec, je bila od 19. do 24. junija odprtva šolska razstava. V spodnjih prostorih so razstavljali svoje izdelke cicibančki, v gornjih pa solarji. Lepo pripravljeni grafiki so prikazali napredek in obisk na šoli v teh desetih letih. Razstavljena je bila tudi slika prve partizanske učiteljice Elvire Vatovec, ki so jo po krvolenočnem mučenju ustrelili 2. 9. 1944 v Dekaniju. Poseben del razstave so zavzemala knjižna darila za najboljših enajst-

letov. Najboljši učenci so prejeli lepe knjižne nagrade. V I. razredu so bili nagrajeni Tedeško Janko, Jakomin Edvin, Tedeško Noelija, v II. razredu Jakomin Vitko, Vidal Duša, Tedeško Vladi, v III. razredu San Marino in Bordon Milan, v IV. razredu pa Pečarič Alojz, Jakomin Tilia in Tedeško Zvezda. Nagradjanju je sledila delitev spričeval.

Tudi šola je s tem proslavila 10. obletnico osvoboditve.

Povir

Letos smo v Povirju zaključili šolsko leto z lepo urejeno razstavo ročnih del. Otroci so pokazali, kaj vse zmorejo z dobro vodjo, a tudi mlinčki so pokazale, kaj so delale med zimou. Vezenja in pletenja jih je učila tov. Milka Novak, za kar se ji dekleta lepo zahvaljujejo, kakor tudi obema učiteljicama iz Povirja.

Letos smo priredili razstavo ročnih del, v prihodnjem letu pa želimo prirediti trimesečni gospodinjski tečaj.

Mir in prijeten vonj sta mamilia duha otrok.

Sangonera pa je stegoval vrat in obračal pogled ter iskal nekaj bolj konkretnega. Slastno je požiral majhne krvave grozde gozdni robidnic in poželjivo jedel poganjke palm.

Najjasah so kačji pastirji in metulji nemirno letali.

Naenkrat so opazili, da se pokrajina spreminja. Gosto grmičevje se je zamotalo v vrhovih in mrak je postajal vedno gostejši. Prav do njih je prihajalo nepretrgano rjavje, ki se je vedno bolj bližalo. Bili so morski valovi, ki so se odbijali ob obrežju, daleč tam preko verige sipin na obzorju.

Bori se niso dvigali ravni in močni kot ob jezeru. Imeli so skrivenčena debla, belkaste veje in vrhove nagnjene na eno stran. Vse rastline so tu visele na isto stran, kot bi se veter neprestano zaganjal vanje. Nevihte na morju so v času močnih viharjev neizprosno napadale tisti del gozda in puščale na rastlinju neizbrisno sled njihovega divjanja.

Otroti so se vrátili proti jezeru. Včasih so že bili v tistem delu Dehesi, ki je mejila z morjem, in so vedeli, da so se tam skrivali ogromni plazilci in podivjani biki, ki so se bili ločili od čred.

Strah se jih je polaščal. Ker je bil Sangonera bolj vajen kraja, je on vodil tovariša.

Sonce se je bližalo zatonu in deklice se je polastil strah, ko je videla, kako se gozd potaplja v temo.

Tonot in potepuh sta se pa smejava.

Nikar hiteti! Se vedno sta brskala po grmovju in iskala gozdne sadeže, včasih sta tudi mali kaj dala, da bi jo potolažila. Večkrat je Nelleta zaostala in ko je na kakem ovinku opazila, da je sama, se je zagnala v tek in dohitela tovariša.

Zdaj pa je bila že tema skrajno blizu! ... To je zagotavljalo Sangonera, ki je dobro poznal Deheso. Pozvanjanja krajnih zvonov ni bilo več slišati. Tako bodo morali zapustiti gozd, samo še nekaj dry bodo nabrali, sicer bi jim doma trda predla.

Zbrali so na hitro, kolikor je pač tema še dopuščala, nekaj vej, jih povezali v butare in nadaljevali pot.

POVPREČEN USPEH DRŽAVNE REPREZENTANCE

Jugoslavija - Švica 0:0

V nedeljo 26. junija je bila na beograjskem stadiomu JLA tekma med državnima reprezentancama Jugoslavije in Švice. Za tekmo je vladalo veliko zanimanje in je bilo popolnoma zasedenih vseh 40.000 mest na stadionu. Zlasti veliko zanimanje je bilo za državno reprezentanco, ki si je po tekmi z Italijo pridobila več ugled.

Izgledalo je, da bo to pot Jugoslavija še četrtoč po vojni premagala Švico. Toda žal se ta pričakovanja niso izpolnila in na koncu so mnogi razočarani ploskali namesto svoji, švicarski reprezentanci.

Na tekmo so prišli Švicarji temeljito pripravljeni. Vedeli so, da je jugoslovanska reprezentanca trd oreh in so se omejili le na obrambo, ki pa je bila zato toliko boljša. Naši igralci se sprva niso ustrashili švicarskega »obrambne zidu«, toda oba polčasa sta potekla brez gola. Domäča reprezentanca je dobro igrala, vendar je bilo opaziti, da se mogocé le ni popolnoma znaša na igrišču.

Takoji po prodoru so prevzeli vodstvo gostje, ki pa so pustili neizkorisčeni dve lepi priložnosti. Ko so spet prišli v vodstvo naši, je Zebedek nekako v polovici prvega polčasa izvrstno streljal in je Perumijan le s težavo branil. Kmalu nato se je žoga znašla v rokah švicarskega vratarja. Tudi drugi kot, ki je bil takoj za tem, je bil brezuspešen.

Strele Cokića in Mitića je izvrstno branil Pernumian, ki je to pot zelo lepo in uspešno igrал. Tuk pred koncem igre je bil Vukas sam pred nasprotnikovim vratim, a ga je branilec prestregel in žoga je šla čez vratnico. Tako je do konca potekla igra brez gola. Nekako najlažje delo pri vsej igri so imeli Beara in ostala obramba. Mogoče je za neuspeh kriva tudi slaba razporeditev naše reprezentance.

Vsekakor ta tekma ni bila v čast Jugoslovom, posebno ne po veliki zmagi v Turinu.

RADIO KOPER

NEDELJA, 3. VII. — 8.15 »Prleško gostovanje« — slovenske obredne pesmi s komentarjem; 8.40 Za naše kmetovalec; 9.00 Nedeljski ritmični panoptikum; 9.30 Mladinska oddaja; 13.45 Glasba po željah; 15.00 Deseta obletnica osvoboditve — tekmovanje prosvetnih društev; PD Hruševje in Rakelj; 16.00 Nedeljski promenadni koncert; 21.00 Radijska igra: M. Krleža: Hrvatska rapsodija; 22.10 Plesna glasba.

PONEDELJEK, 4. VII. — 13.45 Zabavna glasba in objave; 14.00 Od melodije do melodije; 14.45 Petnajst minut z Janezom Trilerjem; 20.00 Popularne melodije; 21.00 Naš program prihodnjega tedna; 21.10 Melodije uspehov iz pisane zakladnice glasbenih motivov; 21.30 Morja široka cesta; 21.40 Čajkovski in Puccini — odlomki iz oper »Evgenij Onjegin« in »La Boheme«; 2.20 Plesite z nami; 23.40 Glasba za lahko noč.

TOREK, 5. VII. — 13.45 Zabavna glasba in objave; 14.00 Od melodije do melodije; 14.45 Petnajst minut z Janezom Trilerjem; 20.00 Popularne melodije; 21.00 Naš program prihodnjega tedna; 21.10 Melodije uspehov iz pisane zakladnice glasbenih motivov; 21.30 Morja široka cesta; 21.40 Čajkovski in Puccini — odlomki iz oper »Evgenij Onjegin« in »La Boheme«; 2.20 Plesite z nami; 23.40 Glasba za lahko noč.

SREDA, 6. VII. — 13.45 Zabavna glasba in objave; 14.00 Od melodije do melodije, vmes ob 14.10 GLASBENA KRONIKA DOMA IN PO SVETU; 14.45 Slov. narodne v predbah; 20.40 Primorske narodne pesmi iz okolice Reke; 21.00 Kulturni pregled; 21.10 Koncert Roberta Stolza; 21.30 Iz dobrih knjig; 22.00 »Jazz — včeraj, danes, jutri«, II. oddaja; 22.30 Plesna glasba; 23.10 Igra orkester Max Reger; 23.40 Glasba za lahko noč.

CETRTEK, 7. VII. — 13.45 Zabav-

Na državnem prvenstvu najboljši juniorji iz Kopra

(Nadaljevanje s 7. strani)

V nedeljo so bile na 102 km dolgi progi Reka — Pulj kolesarske dirke za državno prvenstvo juniorjev. Tekmovalo je 65 mladincev, največ iz Hrvaške. Zmagovalec dirke je mladi Vižintin iz Kopra. Zmagal je kljub temu, da je bil za dirko nerazpoložen in utrujen od treninga. Preseneča pa nas, da je Picega Rajko, ki se je držal na čelu kolone vseh 100 km, omagal ravno tedaj, ko bi moral požeti sadove svojega 8-urnega napora. Toda kljub temu, da je prišel na cilj še osmi (z majhno časovno razliko od Vižintina) je vendar pokazal veliko mero vzdržnosti. Mogoče je bilo njegovi onemoglosti na koncu krivo ravno to, da se je držal na čelu ves čas. Za koprske kolesarje je to vsekakor zavidično uspeh (Ricobon je dosegel četrto mesto), saj so bili tudi v grupnem plasmanu prvji. Upamo, da bodo tudi na drugem delu prvenstva, ki bo v nedeljo v Novem Sadu, pokazali svoje znanje in moč. Zanimivo z dirke je še to, da je skupina 12 kolesarjev prispevala na cilj v istem času 3:19:40.

Posamezni plasma:

1. Vižintin (»Proleter«),
2. Starčević (»Rijeka«),
3. Bajla (»Zadar«),
4. Ricobon (»Proleter«),
5. Traven (»Ljubljana«) itd.

Grupni plasma:

1. »Proleter« (Vižintin, Ricobon, Picega),
2. »Rijeka« (Starčević, Marotti, Ivančić),
3. »Proleter II.« (Mušković, Brajković, Genzo) itd.

Marjanovič postavil nov rekord

Na atletskem dvoboju med Nemčijo in Jugoslavijo, ki je bil v nedeljo 26. VI. v Augsburgu, je zmagała Nemčija s 119 točkami proti 88. Tekmovanje se je za nas ugodno začelo, saj je Lörger na 110 m čez ovire prepričljivo zmagal in zasedel prvo mesto. Večino ostalih prvih mest pa so pobrali Nemci. Največji uspeh je v prvem dnevu dosegel Marjanovič, ki je postavil državni rekord v skoku v višino 2.03 m. Skakal je točno, še nekoliko nad letvico.

Razen Marjanoviča in Lörgerja so zmagali Jugoslovani še v skoku s palico (Milakov) in v metu kladiva (Gubijan).

Prvi dan je bila razlika med obe na državama za 20 točk v korist Nemčije, proti pričakovanju pa so naši atleti rezultate drugi dan izboljšali.

KMETIJSKA ZADRUGA**SEČOVLJE**

se priporoča vsem go stilnam in odkupo valcem vin, da se za prihodnji pridelek obračajo na našo zadrugo, ki Vam bo nudila kvalitetna domaća vina

burgundec, refošk in bela mešana vina.

Kmetijsko posestvo Škocjan-Ankaran, Škocjan pri Kopru

Razpisujemo mesto **vrtnarja**

Pogoji: večletna praksa, plača po dogovoru, nastop službe takoj

Pleskarska zadruga »STRÅ« Koper

takojsprejme

v uk šest vajencev

za slikarsko in plesarsko stroko

Bolezen Indije: lakota

tem ko jih je 31% zelo slabo hranjenih.

Tragedija Bengalije in lakote v Orisi, Malaburu in drugih mestih predstavlja končno obsodbo britanske vlade v Indiji. Britanci bodo prav gotovo zapustili Indijo in njihovo cesarstvo bo ostalo le spomin. Toda kaj vse bodo pustili za seboj, ko odidejo, kakšno ljudsko poniranje in nakopičeno bedo? Tagore je videl to sliko, ko je ležal na smrtni postelji pred tremi leti: »Toda kakšno Indijo bodo pustili za seboj, kakšno skrajno bedo? Ko bo končno presahl tok njihove stolte uprave, koliko blata in smeti bo pustil za seboj!«

Indija v boju za svojo samostojnost

(Nadaljevanje s 7. strani)

41 milijonov glad, potem svinje, ki jih je okrog štiri milijone. Prasičje je bila lahko bolj razvita, vendar je velik del prebivalstva mohamedancev, ki po svoji veri ne smejo imeti nobenega opravka z »nečistim« svinjskim mesom. Konj imajo razmeroma malo — okrog milijon in pol glad, imajo pa še prav toliko oslov, okrog 45 tisoč mul in nekaj nad 650 tisoč velblodov.

Približno lahko ocenimo gospodarsko strukturo posamezne dežele po njeni zunanji trgovini. Tako so v indijskem izvozu na prvem mestu izdelki iz jute, čeprav Indija surov juto delno uvaža. Prav tako je z bombažem in bombažnimi izdelki: surovi bombaž delno uvaža, izvoz bombažnih izdelkov pa je v celotnem izvozu na drugem mestu. Izvaja še čaj, surove kože, surovi bombaž (posebne kakovosti), žbice, surovo juto, semena itd. V izvozu pa so na prvem mestu žito, stročnice in moka, nato pa stroji, surovi bombaž, olja, kovine, vozila, surova juta, bombažna preja in izdelki, električni aparati, barve in laki in podobno.

Indijska denarna enota je *rupija*. Deli se na 16 anov, ki se naprej delijo na 64 pice-jev, ti pa na 192 piejev. Stotisoč rupij se imenuje *lakh*, sto tisoč lakov pa je *crore*. Take vsote se omenjajo seveda samo v medbančnih plačilih. Danes je indijska rupija že močno upoštevana plično sredstvo v mednarodni trgovini.

To je vseprek nametnih nekaj podatkov o današnji Indiji, obenem z drobcem iz njene nedavne preteklosti. Tej veliki državi v srcu Azije je vzporedno z njenim notranjim razvojem namenjena še velika vloga v mednarodnem dogajanju. Njeni državnik so med najvidnejšimi borci za mir v svetu in za aktivno koeksistenco med narodi, ki je dobila svojo konkretno obliko z deklaracijo, s katero sta Indija in Jugoslavija predstavili svetu svoje meddržavne odnose ob zadnjem obisku predsednika Tita v Indiji. Ta aktivna politika za pomiritev sveta in mimo sožitje je odtlej našla že mnogo pristašev po vsej zemeljski obli in se vedno bolj uveljavlja. Sedanji obisk predsednika Nehruja naši državi v celotno potovanje indijskega vladnega predsednika je samo potrdilo te politike sodelovanja med narodi, napredka in miru v svetu.

ČOK DNIMIR, rojen 15. I. 1940 v Plavjah št. 144, občina Koper, je izgubil osebno izkaznico, izданo od Mestnega ljudskega odbora Koper, začasno dovolilnico za kretanje v obmejnem pasu in dovolilnico, izданo od italijanskih oblasti. Vse navedene dokumente razglasjam za neveljavne, ako mi ne bodo vrnjeni.

Naročilnica za nove naročnike

Naročam tednik »Slovenski Jadran« na naslov:

Ime in priimek _____

Zivljenjsko _____

Pošta _____

Naročilnico bom plačal, ko prejmu vse položajce!

Den _____

(Lastnorocni podpis)

Sanje

Gotovo ste že kdaj sanjali. Včasih se zdramite prestrašeni, sedete na posteljo, si manete oči in se oddahnete, če ste pa vražjevni, skočite po sanjsko križigo, da pogledate, če voste zadežl na loteriji milijon. Toda v tem sestavku ne bomo govorili ali je kaj »na tem« ali nič, marveč kaj pravi o sanjah kot takih znanost. S sanjam se že več kot osem let ukvarja francoski učenjak dr. F. Duproot. V tem času je s svojimi sodelaveci izvedel anketo, na katero se je odzvalo 100.000 ljudi.

Eno izmed vprašanj ankete je bilo: kako sanjate, v barvah ali v črno-beli tehniki. Z anketo so ugotovili, da so barvne sanje pri ljudeh zelo redke, saj sanja v barvah na 40.000 ljudi le en sam človek.

Med anketo so imeli znanstveniki tudi zanimive poskuse. Uporabili so nekaj metod za umetno izzivanje sanj. Ena je v tem, da poleži spremem človeku na podplate posodo z vročo vodo ali električni termofor. S tem poskusom so se hoteli prepričati, v koliki meri zavisi vsebina sanj od zunanjih okoliščin. Poskus so izvedli na 4000 ljudeh. Skoraj vsak je sanjal o nečem vročem. Mnogo jih je

Negorljivi nylon

Po desetih letih trdega dela se je posrečilo neki britanski družbi izdelati negorljivi nylon. To novost so pred nedavnim praktično pokazali na neki londonski modni reviji. Mladom manekenkom so oblekli v krilo iz takšnega nylonu, ko so se pa dotaknili njene toalete z ognjem, je bila čisto murna in se ni niti zdrznila. Na mestih, kjer se je ogenj dotaknil nylonu, so nastale le majhne luknje. Kam vse bi se pa slišal njen krik, če bi ji prižgali obleko iz običajnega nylonu! Takšna bi namreč v pičkih 20 sekundah zgorela kakor smodnik.

Podobne zaključke je dobil tudi pri sanjah brez pomoči hipnoze. Kajti ljudje, katerim je na podplate prislonil led in jih čez nekaj trenutkov zbudil, so pripovedovali svoje doživljaje več kot pol ure. Sanje imajo torej svoj čas, ki je od resničnega časa precej drugačen.

Se nekaj so pokazali poskusi in anketa: ženske sanjajo manj in redkeje od moških, otroci pa sedemkrat več od odraslih.

Ob zadnjih bojih v Argenitini so uporniki uporabili tudi letala in iz njih bombardirali središče glavnega mesta in vladno palačo. Obenem je prišlo do težkih bojev po mestnih ulicah. Slika nam prikazuje boje pred vladno palačo, kjer vladci zveste čete s topovi odbijajo napade upornikov. Kot smo že poročali, je vladca upor zadušila in po nekaj dneh je prišlo do pomiritve.

Nenavaden poklic je prav gotovo izbral mladenič, ki ga vidite na sliki. Prežiela se s tem, da razkazuje občinstvu svojo trdo glavo (v pravem pomenu besede). Vleže se na tla in glavo nasloni na blazino, načo pa avto s hitrostjo 10 km na uro zapelje čez njo. Pri tem prenese glava pritisek nad 1000 kg. Pravijo, da ima tako trdo, da mu kosti niti ne zaškrpljejo, kaj šele da bi se vdaue. To »atrakcijo« že dalj časi gledajo na Irskem.

Tale indijski Yogi-dentist, ki ga vidite na sliki, zna ruvati zobe z obema rokama. Toda to še ni vsa njegova spretnost. Naibolj bolči ali gnil zob, lahko izruva s koreninami vred tako, da bolnik ne čuti niti najmanjše bolčine. Za to ne uporablja nobenih zdravil ali pomirjevalnih sredstev, ampak samo sugestijo. Kako mu to uspe, je paš hindujska skrivnost. Toda v tisti deželi imajo tudi fakirje, ki premorejo še večje stvari. Tačkati zobozdravnik potuje iz kraja v kraj, asistent naznani nekaj dni prej njegov prihod. Ob določenem dnevu se zbere dolga vrsta bolnikov, kaj potrežljivo čakajo v repu. Svojo prakso opravlja kar na prostem z najprimitivnejšimi sredstvi.

Vlomilci in elektronski aparati

Vlomilci v Chicagu so se zmenili, da bodo šli neki noči krast v podjetje, ki prodaja elektronske aparature. Pritihotapijo se v prodajalno, nenadoma jih pa ustavi bobneč glas: »Dober večer! Ne pozabite, da je lokal elektronsko zavarovan! Najbolje je, če se obrnete in izginete!«

Tudi mlada Američanka si ni izbrala mnogo lažjega poklica. Z 10 m visokega skakalnega stolpa skače na konju v vodu. Pri tem jo najbolj občudujejo zaradi tega, ker ves čas ostane trdno v sedlu. Kaj lahko bi se namreč zgodilo, da bi jo konj pokopal pod seboj.

Barba Vane traxi...

Vem, da se je prejšnji teden marsikdo zaman oziral po Kopru, kje bo zagledal tisti emblem in pa slavno uro na avtobusni postaji. Mnogi so tudi mislili, da si jih je Vane pošteno privoščil in potegnil. Pa ni tako. Takrat, ko sem pisal o predmetni zadevi, je bilo še v redu in na svoje mimestu. Ker pa dobra kritika hitro pomaga, če pada na plodna tla, se je tudi tokrat zgodilo, da so prizadeti že prej, ko sem izšel, odstranili vse znake, ki so mi navdihnili, da sem napisal tisto reč. Emblem je šel v skladisce (ceprav še ni prispeval), ura pa v popravilo. Tako so bili nekateri moji prijatelji razočarani. Zlasti oni, ki so vse skupaj površno prebrali in niso videli opombe o tistem kotičku za avtobusno postajo, kjer bi bili lahko prišli na svoj račun. Tam se ni doslej še niti spremenilo, in vse kaže, da se tudi ne bo takoj h'tro. Baje nima nihče na postaji obrtnega dovoljenja, da bi tisto svinjanjo lahko pometel in očistil.

Da imajo pri telefonski centrali gluhu ušes, sem že vedel. To sem pogostoma občutil na lastni koži, ko sem zahteval to ali ono telefonsko zvezo. In to sem tudi že zapisal v neki moji razpravi. Mislim, da je bilo nekako pred štirinajstimi dnevi.

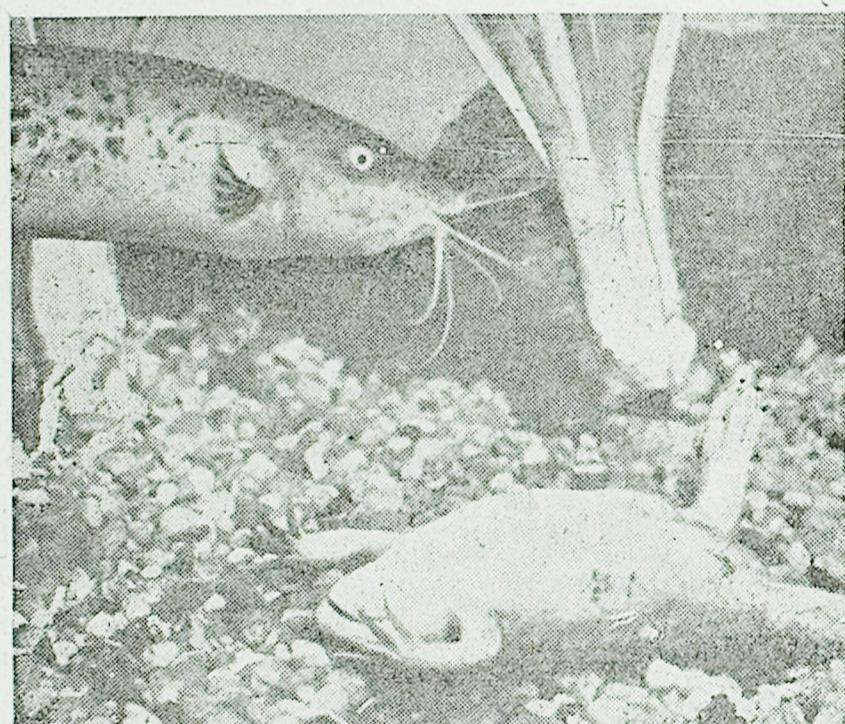
Ker pa se po vsem tem ni nič spremenilo, sklepam, da morajo imeti tudi precej trdo kožo, saj jim sploh ne prideš do živega. Toda svenčano izjavljam, da ne bom prenehral prej, dokler ne izgubim vseh živev. In ker so ti starci in utrjeni, bo lahko dolgo trajalo, če bodo tako zlahka jemali moje besede.

Med tednom sem dobil od nekega bračca pismeno vprašanje z željo, naj mu po pravici odgovorim, če moja večkrat omenjena Juca stvarno eksistira. Piše mi, da dvomi. Kot utepeljitev navaja, da bi se sicer večkrat spodbuknil ob preskbro s sadjem in zelenjavno na našem domačem koprskem trgu. »Prepričan sem,« pravi pismo, »da bi Juca že zdavnaj opazila, da ne dobiš ne peteršilja ne korenčka ne druge zelenjave, ceprav drvijo mimo po cesti polni kamioni te robe. O jagodah sploh ne govorim. Te bomo videli na našem trgu menjata takrat, ko jih bodo pridelovali kje na severnem tečaju. Ponavljam, vse to bi Tvoja Juca že zdavnaj prigruntala, če bi res bila na svetu, zato potem, kakor si jo večkrat predstavil, sodim, da ne hodil okrog z glavo v žakiju, kakor Ti, ki teh stvari ne vidis.« Menda ne boste oporekali,

da je pismo jedrnato. V opravičilu pa moram povedati, da je moja Juca direktni proizvajalec in zaradi tega ne pozna težav, ki jih imajo glede preskrbe z zelenjavo druge gospodinje. Pismo pa sem objavil, da ga preberete tudi oni, ki jim je namenjeno.

Verjetno ste opazili, da se sučenje le okrog Kopra. Pravzaprav vam tudi ni sem povedal mnogo novega. Sam namreč res ne morem videti vsega, dopisniki pa so me minuli: teden pustili relativno na cedilu. Toda prišla mi je pametna misel: omisliti si moram helikopter. Zadnji sem namreč videl to stvarco prav ob bližu in mi je zelo ugašala. Frči takole po zraku, pa se malce ustavi, pogleda na dvorišče ali podoben kočiček, skrit za zidovi, in marsikaj vidis. Samo en krog sem naredil nad Koprom. Ceprav še nisem bil navenjen takšne vožnje in se mi je pomalem vrtilo v glavi, mi je vendar takoj padlo v oči strahovito razdejanje na dvorišču za delavnico Okrajnega vodovoda. Koliko tega bom videl šele takrat, ko se bom privadol. In najbrž ne samo v Kopru.

S tem upanja vas pozdravlja vaš Vane.

Zadnji smo objavili sliko električne jegulje, ki »z lastno proizvodnjo« električne energije priziga električno žarnico. Današnja slika pa prikazuje, kako električne ribe uporabljajo to svoja značilnost v »privatnem življenju«. To je na lastni koži občutili tudi žaba, ki se je neprevidno približala miniaturni električni centrali. Najprej se je riba nekoliko poigrala z njo in jo dražila s šibkimi električnimi svrki. Toda zadostovalo je, da se pri ribi, ki jo vidite na sliki, električna energija akumulira v njenih dolgih brkih.

Znamka
10.— din

Upravi

SLOVENSKEGA JADRANA

KOPER

Santovjeva 26 - Poštni predel 2